

02.PSS / REV.4 PAT SAHASI KULLANMA SÜREÇ EL KİTABI

ONAY TÜRÜ	AD SOYAD	UNVAN	TARİH	İMZA
HAZIRLAYAN		APRON YÖNETİM ŞEFİ		
GÖZDEN GEÇİREN	Tuğba BAYSAL KARGIN	KALİTE VE SMS ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Ayşegül EMİR VARLIKLI	RAMP KULE ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Abdülkadir GÜNAY	KURTARMA VE YANGINLA MÜCADELE ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Mehmet ÇAY	OCC ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Levent ÖZDER	İLK YARDIM ŞEFİ		
ONAYLAYAN		RUHSATLANDIRMA ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Neriman KINACI	AIM ŞEFİ		

NOT :

Tüm dokümanların kontrollü ve yasal geçerliliği olan asıllarına Intranet Portalımızda yer alan Kalite sekmesinden ulaşabilirsiniz. Söz konusu alan dışındaki tüm basılı ve elektronik kopyalar kontrolsüz kopyadır.

02.PSS / REV.4 PAT SAHASI KULLANMA SÜREÇ EL KİTABI

ONAY TÜRÜ	AD SOYAD	UNVAN	TARİH	İMZA
ONAYLAYAN	Aycan KAYA	BÜTÇE VE MUHASEBE ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Begüm DİNDAR KUTLU	KİRA VE İMTİYAZLAR ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Enbiya TAN	HASILAT ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Esra YALVAÇ	FİNANS ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Muhiddin ŞENTÜRK	MALİ KONTROL VE KOORDİNASYON ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Gülfem AKTUĞ	PROJELER ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Emre Buğra YAĞCI	YAPIM İŞLERİ ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Gülfem AKTUĞ	ÇEVRE VE YABAN HAYATLA MÜCADELE ŞEFİ VEKİLİ		

NOT :

Tüm dokümanların kontrollü ve yasal geçerliliği olan asıllarına Intranet Portalımızda yer alan Kalite sekmesinden ulaşabilirsiniz. Söz konusu alan dışındaki tüm basılı ve elektronik kopyalar kontrolsüz kopyadır.

02.PSS / REV.4 PAT SAHASI KULLANMA SÜREÇ EL KİTABI

ONAY TÜRÜ	AD SOYAD	UNVAN	TARİH	İMZA
ONAYLAYAN	Songül TAHMAZOĞLU	ELEKTRİK SİSTEMLERİ ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Yusuf KÜÇÜK	ELEKTRONİK SİSTEMLERİ ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Pınar TİRYAKİ	MEKANİK SİSTEMLERİ ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Fatih GÜRLER	BİLGİ İŞLEM ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Büşra Begüm AVCI	EĞİTİM ŞEFİ		
ONAYLAYAN	Muhammed Vefa ARIKAN	EĞİTİM MÜDÜRÜ		
ONAYLAYAN	Günay BİNGÖL	İŞLETME MÜDÜRÜ		
ONAYLAYAN	Hüseyin CEBECİ	SATINALMA MÜDÜRÜ		
ONAYLAYAN	Bülent TOPDEMİR	MALİ İŞLER MÜDÜRÜ		

NOT :

Tüm dokümanların kontrollü ve yasal geçerliliği olan asıllarına Intranet Portalımızda yer alan Kalite sekmesinden ulaşabilirsiniz. Söz konusu alan dışındaki tüm basılı ve elektronik kopyalar kontrolsüz kopyadır.

02.PSS / REV.4 PAT SAHASI KULLANMA SÜREÇ EL KİTABI

ONAY TÜRÜ	AD SOYAD	UNVAN	TARİH	İMZA
ONAYLAYAN	Hüseyin ALP	TEKNİK SİSTEMLER MÜDÜRÜ		
ONAYLAYAN	Hüseyin Avni BÜYÜK	YAPIM İŞLERİ VE ÇEVRE MÜDÜRÜ		
ONAYLAYAN	Esra ÖNAL	İNSAN KAYNAKLARI MÜDÜRÜ		
ONAYLAYAN	İsmet ŞAHİN	GÜVENLİK MÜDÜRÜ		
ONAYLAYAN		NÖBETÇİ MEYDAN MÜDÜRÜ		
ONAYLAYAN	Müjde ÇELEBİ BULAMUR	KALİTE VE SMS MÜDÜRÜ		
ONAYLAYAN	Ömer Burçin AKSAKALLI	MÜŞAVİR AVUKAT		
ONAYLAYAN	Ahmet Ali CIDIK	GRUP BAŞKANI		
ONAYLAYAN	Faruk KACIR	GENEL MÜDÜR		

NOT :

Tüm dokümanların kontrollü ve yasal geçerliliği olan asıllarına Intranet Portalımızda yer alan Kalite sekmesinden ulaşabilirsiniz. Söz konusu alan dışındaki tüm basılı ve elektronik kopyalar kontrolsüz kopyadır.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ONAY SAYFASI	1
İÇİNDEKİLER	5
1. AMAÇ	7
2. KAPSAM	7
3. TANIMLAR VE KISALTMALAR	7
4. GÖREV VE SORUMLULUKLAR	11
5. REFERANSLAR	11
6. UYGULAMA YÖNTEMLERİ	11
6.1 SORUMLULUKLAR	11
6.2 PAT SAHASI USUL VE KURALLARI	11
6.2.1 Genel Esaslar	11
6.2.2 Hava Tarafında Görevli Personelin Uyması Gereken Kurallar	12
6.2.3 Hava Tarafına Araç/Personel Giriş Çıkış Usulleri	12
6.3 HAVA TARAFINDA ARAÇ KULLANIMI	13
6.3.1 Araç Kullanma Yetkisi	13
6.3.2 Özel Maksatlı Araç Kullanma Yetkisi	13
6.3.3 Hava Tarafında Araç Kullanma Esasları	14
6.3.3.1 Genel Esaslar	14
6.3.3.2 Apronlarda ve Servis Yollarında Araç Kullanma Esasları	15
6.3.3.3 Pist ve Taksiyollarında Araç Kullanma Esasları	16
6.3.3.4 Şut Altı ve Uçak Park Yerinde Araç Kullanma Esasları	17
6.3.4 Hava Tarafında Araç ve Teçhizat Park Etme Usulleri	18
6.3.5 Araç Teçhizat ve Ekipman Özellikleri	19
6.3.6 Telsizle İletişim Usulleri	20
6.3.6.1 Telsiz Arızası ve İletişim kaybında Uygulanacak İşlemler	21
6.4 PAT SAHALARINDA ARAÇ KULLANMA BELGESİ	21
6.5 APRON ARAÇ PLAKA TAHSİS İŞLEMLERİ	22
6.5.1 Genel Esaslar	22
6.5.2 Başvuru İşlemleri	23
6.5.3 Daimî Apron Plakası İçin Başvuru Belgeleri	23
6.5.4 Apron Plakası Tahsisi İşlemleri	23
6.5.5 Değişirme Kayıp İptal İşlemleri	23
6.6 SİGORTA İŞLEMLERİ	24
6.6.1 Sigorta Yaptırma Zorunluluğu	24
6.6.2 Sigorta Yaptırma İstisnaları	25

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
6.7 HAVA TARAFININ TEMİZLİĞİ	26
6.7.1 Genel Kurallar	26
6.7.2 Yabancı Madde Kalıntısı (FOD) ve Temizliği	26
6.8 HAVA TARAFI İNŞAAT, BAKIM/ONARIM ÇALIŞMALARI VE PROTOKOL USULLERİ	27
6.9 HAVA TARAFI KAZALARI	28
6.9.1 Genel Hususlar	28
6.9.2 Kazaya Karışan veya Kaza Mahallinde Bulunan Kişi/Kurumların Sorumlulukları	29
6.9.3 Kaza Raporu	29
6.9.4 Trafik Kazalarında Sürücü Kusurlarının Tespiti ve Asli Kusur Sayılan Haller	29
6.10 DENETLEME VE KURAL İHLALİ DURUMUNDA YAPILACAK İŞLEMLER	30
6.10.1 İtiraz Mercii	31
6.11 OPERASYONEL KOMİTELER	31
6.11.1 Pist Emniyet Komitesi (Runway Safety Team)	31
6.11.2 Ramp Emniyet Komitesi (Ramp Safety Team)	31
6.11.3 Paydaş Toplantıları	32
6.11.4 Meteorolojik Acil Durum Komitesi (MADKOM)	32
6.12 OPERASYONEL BÜLTENLER, TALİMATLAR VE BİLGİLENDİRME YAYINLARI	32
6.13 OPERASYONEL USULLER	32
6.13.1 Kar ve Buzla Mücadele Operasyonları	32
6.13.2 Uçak De-Icing/Anti-Icing Usulleri	33
6.13.3 Genel Havacılık Apronu ve Hangarı Kullanma Usulleri	33
6.13.4 Pat Sahasında Hava Aracı Yıkama Usulleri	33
6.13.5 Hava Aracı Yakıt İkmal ve Emniyeti Hizmetleri	33
6.13.6 Standart Pushback ve Towing Usulleri	34
6.13.7 Hava Aracı Motor Test Usulleri	34
6.13.8 Follow-Me(Rehberlik) Hizmeti	34
6.13.9 Hava Aracı Park Etme Usulleri	35
6.13.10 Hangarlar Bölgesi Operasyon Usulleri	35
6.13.11 Düşük Görüş Kalkış Usulleri	35
7. EKLER	36
EK-1 PAT SAHALARI KAZA TESPİT RAPORU	36
EK-2 DAİMİ APRON PLAKASI BAŞVURU FORMU	37
8. DEĞİŞİKLİK TABLOSU	38

1. AMAÇ

a. Bu Süreç El Kitabı Sabiha Gökçen Havalimanı hava tarafı kullanma usullerini belirler.

2. KAPSAM

a. Bu Süreç El Kitabı, havaalanında, tüm kamu kurum ve kuruluşları, terminal işletmecileri, havayolu taşıyıcıları, yer hizmetleri kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin hava tarafında verdikleri hizmetlerin tamamını kapsar.

b. PAT Sahasında hizmet veren kamu kurum ve kuruluşları, terminal işletmecileri, havayolu taşıyıcıları, yer hizmetleri kuruluşları ve gerçek ve tüzel kişiler, ilgili uluslararası düzenlemeler ve ulusal mevzuat ile işletme/hizmet sözleşmelerinde yer alan hususlar çerçevesinde kendi hizmet ve uygulamalarından sorumludurlar.

c. Kamu kurum ve kuruluşlarının tabi buldukları kendi mevzuat hükümleri saklıdır.

3. TANIMLAR VE KISALTMALAR

A Grubu Çalışma Ruhsatı: Havaalanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği (SHY-22) hükümlerine uygun olarak havaalanlarında, 5'inci maddede belirtilen hizmet türlerinin tamamı veya en az yolcu trafik, yük kontrolü ve haberleşme, ramp, kargo ve posta, uçak temizlik, birim yükleme gereçlerinin kontrolü için en az üç uluslararası trafiğe açık havalimanında teşkilatlanarak hava taşıyıcılarına yer hizmeti yapmak üzere yetkilendirilmiş özel hukuk tüzel kişilerine her bir hizmet türü için verilecek çalışma belgeleri.

AIP: Havacılık Bilgi Yayını.

ASU (Air Starter Aracı): Bazı uçakların motor ilk hareketi için gerekli olan yüksek basınçlı hava ihtiyacını karşılamak üzere imal edilmiş özel donanımlı araçlar.

Aldis: Kule operatörü ile hava aracı pilotu arasındaki iletişimi sağlayan sistemlerin devre dışı kalması durumunda, mors kodları ile haberleşmeyi sağlamak üzere, kontrol kulesinde bulundurulmuş sinyal lambasıdır.

Apron Yönetim Hizmeti: Apron üzerindeki hava araçları ve taşıtların etkinlik ve hareketlerini düzenlemeyi sağlayan hizmet.

Apron: Bir kara havalimanında hava araçlarının yolcu, posta ve kargo indirme bindirme, yakıt ikmali, bakım ve park etme amaçlarına yönelik tanımlanmış alan.

Araç: Hava tarafında kullanılabilen motorlu, motorsuz ve özel amaçlı taşıtlar ile iş makinelerinin genel adı.

Asli Kusurlu: Asli kusuru oluşturan fiillerden birini veya birkaçını işleyen kişi/kişiler.

B Grubu Çalışma Ruhsatı: Havaalanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği (SHY-22) hükümlerine uygun 5'inci maddede belirtilen hizmet türlerinin tamamını veya bir kısmını kendileri için yapacak hava taşıyıcılarına her bir hizmet türü için verilecek çalışma belgeleri.

Bagaj Arabası: Uçak ve terminal arasında bagaj, kargo ve posta naklinde kullanılan motorlu araçlarla çekilen taşıma aracıdır.

Bekleme Yeri: Uçakların verimli yüzey hareketini kolaylaştırmak için bekletilebileceği veya yanından geçebileceği tanımlanmış bir alan.

Buz Giderici / Önleyici (De/Anti-Icing) Alan: Buz giderici/buz önleyici işleminden geçmek üzere bir uçağın park etmesine yönelik iç alan ile iki veya daha fazla mobil buz giderici/önleyici ekipmanın manevralarına yönelik dış alan.

C Grubu Çalışma Ruhsatı: Havaalanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği (SHY-22) hükümlerine uygun olarak 5. maddede belirtilen hizmet türlerinden, temsil, gözetim ve yönetim, uçak özel güvenlik hizmet ve denetimi, ikram servis ile uçuş operasyon hizmetini yapmak üzere yetkilendirilmiş özel hukuk tüzel kişilerine her bir hizmet türü için verilecek çalışma belgeleri.

CNG (Compressed Naturel Gas): Sıkıştırılmış doğalgaz.

Çeki Demiri (Tow Bar): Uçak ile uçak itme/çekme aracı arasına takılarak uçağın itilmesi ve çekilmesi işlemlerinde kullanılan teçhizat.

De-Icing Aracı: Buzlanmayı çözücü/önleyici kimyasal maddelerin uygulanması için kullanılan özel donanımlı araç.

DHMİ: Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü.

Dolly: Traktörler ile çekilen ve apronda konteyner taşımacılığında kullanılan, seviyesi fazla yüksek olmayan tekerlekli taşıma aracı.

FOD Temizlik Aracı: PAT Sahasının FOD den arındırılması için kullanılan özel donanımlı temizlik aracı.

Follow-Me aracı: Havaalanı hava tarafında yönlendirme, kontrol ve eşlik hizmetlerinde kullanılan özel donanımlı araç.

Forklift: Yüklerin istiflenmesinde ve kısa mesafe taşınmalarında kullanılan, yük kaldırma/indirme ve taşıma özelliğine sahip olan donanımlı araç.

Foseptik Aracı: Uçaklardan foseptiğin boşaltılarak götürülmesi için kullanılan özel donanımlı araç.

GAV Apronu: Sabiha Gökçen Havalimanı Genel Havacılık Apronu.

Geçici Apron Plakası: Belirli bir görev ya da süre için izin almak şartıyla hava tarafında kullanılacak araçlar için tahsis edilen apron plakasıdır.

Geçici Park Sahası: Uçakların park sahasına gelmeden önce uçağa hizmet verecek araçların bekleme yapması amacıyla sınırları belirlenmiş sahalar.

GPU (Ground Power Unit): Uçaklara harici enerji sağlayan ekipman.

Hareket Sahası: Bir havaalanının, manevra alanından ve aprondan/apronlardan oluşan, hava araçlarının kalkışı, inişi ve taksi yapması için kullanılacak bölümü.

Hasta/Engelli/Yaşlı Nakil Aracı (Ambulift): Yolcu merdivenini kullanamayan hareket kabiliyeti kısıtlı, hasta, yaşlı ve engelli yolcuların uçaktan iniş ve uçağa binışı ile PAT sahasında hava aracı-terminal/terminal-hava aracı arasında nakli için kullanılan yükselme/alçalma özelliğine de sahip özel donanımlı araç.

Hava Tarafı: Havaalanında, pistleri, taksi yollarını, apronları ve bunlara bitişik sahaları ve belirli durumlarda doğrudan uçuş faaliyeti amacıyla kullanılan bina ve yapıları veya bunların bazı kısımları ve bu bölümlerin hepsine girişin kontrollü olduğu yerler.

Hava Taşıyıcısı: Yerli ve yabancı tüm hava taşıyıcıları.

Havaalanı İşletmecisi: Havaalanı işletiminden sorumlu gerçek veya tüzel kişi.

Havaalanı: Herhangi bir bina, tesisat ve teçhizat dâhil olmak üzere, tamamen veya kısmen hava araçlarının gelişi, kalkışı ve yüzey hareketi için kullanılması öngörülen, karada veya suda belirlenmiş bir alan.

HEAŞ: Havalimanı İşletme ve Havacılık Endüstrileri Anonim Şirketi.

Hidrant Sistemi: Merkezi bir kaynaktan uçaklara servis vasıtasıyla yakıt ikmal yapmak amacıyla, apron sahasına yer altı boruları ile gelen sabit dolmuş yerleri (Pit) olan yakıt ikmal sistemi.

High Loader Aracı: Özellikle palet ve konteynerin uçaklara yüklenmesi ve indirilmesinde kullanılan yükselip/alçalma ve yüklere hareket verebilme özellikleri ile donatılmış araç.

Hizmet Aracı: Hava tarafında hizmet vermek üzere görevlendirilmiş araçtır.

Hizmet Sözleşmesi: HEAŞ ile havaalanında hizmet veren kurum ve kuruluşları, gerçek, özel ve tüzel kişiler arasında yapılan protokoller ve/veya sözleşmeler.

ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü.

İşaret Levhası/Tabelası: Sabit veya taşınabilir bir mesnet üzerine yerleştirilmiş ve üzerindeki sembol, renk, ışık ve yazı ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan yönlendirme, bilgilendirme levhası.

İşaretleme: Havaçılık bilgilerini aktarmak amacıyla hareket alanının yüzeyinde gösterilen sembol ve/veya semboller grubu.

İşaretleyici: Bir mâniayı belirtmek veya bir sınırı çizmek amacıyla yer seviyesinin üzerinde gösterilen bir cisim.

İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı (Gayrisihhi İş Yerleri İçin): SHGM tarafından sivil hava ulaşımına açık havaalanlarında yer alan gayrisihhi iş yerlerinin İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik çerçevesinde açılıp faaliyet göstermesi için verilen izindir.

İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı (Sihhi İş Yerleri İçin): SHGM tarafından sivil hava ulaşımına açık havaalanlarında yer alan terminaler ile sihhi iş yerlerinin İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik çerçevesinde açılıp faaliyet göstermesi için verilen izindir.

Jetblast: Uçak motor egzozundan hızla ve yüksek sıcaklıkta dışarıya çıkan hava akımıdır.

Kar ve Buzla Mücadele Aracı: PAT Sahasında Kar Mücadele Hizmetlerinde kullanılan özel donanımlı araç.

Kargo: Mektup, erzak ve eşlik edilen ya da yanlışlıkla konulmuş bagaj dışında uçakta taşınan herhangi bir mal.

Kaza: PAT Sahası üzerinde bir veya birden fazla aracın (Hava araçları dahil) karıştığı ölüm, yaralanma ve/veya maddi zararlar sonuçlanmış olan olay.

Kırmızı Apron Plakası: Daimî olarak hava tarafında kalacak ve/veya hizmet yapacak araçlara hizmet yapabilmeleri için HEAS tarafından tahsis edilen Özel Apron Plakası.

Konteyner: Bagaj, kargo ve posta taşıma için ihdas edilmiş standart ölçülerde metal ve kutu şeklinde muhafaza.

Konveyör: Bagaj, kargo ve postanın yükleme, boşaltılması ve kısa mesafe nakli hizmetleri için kullanılan hareketli bant sistemi.

Kule: Sabiha Gökçen Havalimanında hava trafik kontrol (ATC) hizmetlerini sağlayan DHMİ Ünitesi.

LPG (Liquified Petroleum Gas): Sıvılaştırılmış petrol gazı.

Mâniya: Uçakların yüzey hareketi için öngörülen bir alanda bulunan veya uçuş halindeki uçakların korunması için öngörülen belirli bir yüzey üzerinde uzanan ya da bu tanımlanmış yüzeylerin dışında duran ve hava seyrüseferine bir tehlike olarak tayin edilmiş olan geçici veya daimî tüm sabit ve hareketli cisimler veya bunların parçaları.

Marshalling: Uçağa veya hizmet araçlarına verilen rehberlik hizmeti.

Mavi Apron Plakası: Daimî olarak havalimanı hava tarafında kalacak motorsuz araç ve teçhizatlara tahsis edilen apron plakası.

Palet: Üzerinde yüklerin birleştirilerek ağlar/bağlar/ıgloo'larla güvenceye alınarak uçağa kilitlenen, standart uçak ihtiyaçlarına uygun, alt yüzeyi düz bir platform.

PAT Sahası: Hava araçları ve bunların faaliyetleri ile ilgili araç ve teçhizatın hareket ve park edilmesinde kullanılan asfalt, beton ve toprak yapıdaki pist, apron ve taksi yolları ile yakın çevresi.

PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi: Hava tarafında araç kullanacak tüm şahıslara belirli bir eğitim ve sınav sisteminden sonra verilen trafik ehliyetinden farklı sürücü belgesidir.

Pist Bekleme Pozisyonu: Havaalanı kontrol kulesi tarafından başka şekilde onaylanmadıkça, taksi yapan uçakların ve araçların duracağı ve bekleyeceği bir ILS/MLS kritik/hassas alanını, bir mânia sınırlama yüzeyini veya bir pisti korumak üzere öngörülen ve radyo telefon ifadelerinde "bekleme noktası" ifadesi ile belirtilen belirli bir yer.

Pist Emniyet Sahası: Pist ve kenarında Maniadan Arındırılmış Bölge (OFZ).

Pist: Uçakların inişi ve kalkışı için hazırlanmış, kara üzerinde kurulu olan bir havaalanı üzerinde belirlenmiş dikdörtgen alan.

Servis Yolu: Yalnızca araçların kullanımına ayrılmış, hareket alanında oluşturulmuş bir yüzey rotası

SHGM: Sivil Havaacılık Genel Müdürlüğü.

SHT-HES: Sivil Havaacılık Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan Havaalanı Emniyet Standartları Talimatı.

Siyah Apron Plakası: Görev gereğince hava tarafından kara tarafına giriş çıkış yapabilen trafik tescilli araçlara HEAS tarafından verilen plakalardır.

Taksi Yolu: Kara üzerinde kurulu olan bir havaalanında, uçakların taksi yapmaları için hazırlanmış ve havaalanının bir bölümü ile diğer bölümü arasında bağlantı sağlamak amacıyla belirlenmiş uçak park yeri taksi şeridini, apron taksi yolunu veya hızlı çıkış taksi yolunu içeren yol.

Traktör: Uçaklar ile terminal arasında bagaj, kargo ve posta taşıyan araçlar için çekicilik yapan motorlu araç.

Uçak Kontrol İşaretleme: Uçak hareket yolları ile araç hareket yollarının kesiştiği noktalarda tesis edilen işaretlemeler.

Uçak İtme/Çekme Aracı (Tow Car): Uçakların itilmesi/çekilmesi işlerinde kullanılan özel donanımlı araç.

Uçak Park Yeri: Apron üzerinde bir uçağın park edebilmesi için öngörülen belirli bir alan.

Vinç: Araç, yük ve teçhizatın kaldırılması/indirilmesiyle yer değiştirilmesinde kullanılan özel donanımlı araç.

Yabancı Hava Taşıyıcısı: Herhangi bir yabancı devlet otoritesinden işletme ruhsatı almış bulunan işletmeciler.

Yabancı Madde Kalıntısı (FOD): Hareket alanı içinde, operasyonel açıdan ve havaacılık açısından hiçbir işlevi olmayan ve uçak operasyonları için tehlike oluşturabilecek cansız nesne.

Yer Hizmetleri Kuruluşu: Havaalanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği (SHY-22) hükümlerine uygun olarak havaalanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar.

Yerli Hava Taşıyıcısı: Türk Sivil Havaacılık Kanunu ve bu kanuna ilişkin olarak çıkarılan yönetmeliklerde istenen şartları sağlayarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından işletme ruhsatı almış bulunan işletmeciler.

Yolcu Binış Köprüsü: Havalimanı terminali içerisindeki bekleme salonlarından yolcuların uçağa direk geçiş yapmalarını sağlayan köprüdür.

Yolcu Merdiveni: Yolcu ve personelin uçağa binmesini ve uçaktan inmesini sağlayan araç.

4. GÖREV VE SORUMLULUKLAR

- a. Bu Süreç El Kitabının hazırlanmasından, takibinden Apron Yönetim Şefliği ve içeriği hakkında ilgili tüm personelin bilgilendirilmesinden ilgili birim yetkilileri sorumludur.
- b. Bu Süreç El Kitabının yayımlanarak yürürlüğe girmesinden Kalite ve SMS Müdürlüğü sorumludur.
- c. Bu Süreç El Kitabı Apron Yönetim Şefliği tarafından hazırlanmış olup, ilgili birim/departman yöneticileri, Grup Başkanı ve Genel Müdür tarafından onaylanmıştır.
- d. a, b ve c fıkrasında adı geçen yetkililer bu Süreç El Kitabının uygulanmasından sorumludur.

5. REFERANSLAR

- a. ICAO Annex 14 ve Doc. 9137,
- b. 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu,
- c. Havaalanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği (SHY-22),
- d. Havaalanı Yapım, İşletim ve Sertifikalandırma Yönetmeliği (SHY-14A),
- e. SHT-HES

6. UYGULAMA YÖNTEMLERİ**6.1 SORUMLULUKLAR**

- a. İçeriği hakkında personelin bilgilendirilmesinden PAT Sahasında hizmet veren tüm kurum, kuruluşlar ve birim yöneticileri sorumludur.
- b. PAT Sahasında hizmet veren kamu kurum ve kuruluşları, terminal işletmecileri, havayolu taşıyıcıları, yer hizmetleri kuruluşları ve gerçek ve tüzel kişiler, uluslararası düzenlemeler ve ulusal mevzuat ile işletme/hizmet sözleşmeleri ve bu doküman içinde yer alan hususlar çerçevesinde kendi hizmet ve uygulamalarından sorumludurlar.

6.2 PAT SAHASI USUL VE KURALLARI**6.2.1 Genel Esaslar**

- a. Havalimanı hava tarafında faaliyet gösteren tüm kurum ve kuruluşlar, ulusal ve uluslararası kural ve standartlar ile düzenlemeler doğrultusunda uçuş ve yer emniyetinin gerektirdiği hususlara birebir uyarlar. HEAŞ bu çerçevede gerekli kuralları koyar, uygular, uygulatır, denetler veya denettirir.
- b. Hava tarafında görev yapan tüm kurum ve kuruluşlar bu süreç el kitabında belirtilen hususlar doğrultusunda personellerinde uçuş ve yer emniyeti bilincini oluşturacak, eğitim, uygulama ve denetleme sistemleri geliştireceklerdir.
- c. Uçak park yerindeki hava aracına hizmet veren tüm kurum ve kuruluşlar hizmetlerinin gereği olan tüm emniyet tedbirlerini almak zorundadır.
- d. Hava sahası dâhilinde, araç içerisinde ve dışarısında her türlü tütün mamulleri, elektronik sigara, alkol, uyuşturucu ya da uyarıcı madde kullanılması yasaktır.
- e. Daimî veya geçici, geçerli giriş kartı olmayan personel hava tarafına giremez.
- f. Personel alkol ve/veya keyif verici madde alarak hava tarafında araç kullanamaz ve görev yapamaz.
- g. LPG, LNG, CNG vb. yakıt sistemleri ve türevleri ile çalışan araçlar hava tarafına giriş yapamaz.
- h. Hava tarafında izinsiz film, fotoğraf vb. çekim yapmak yasaktır.
- i. Havalimanı hava tarafında yapılacak her türlü film, fotoğraf çekimi vb. aktiviteler için Mülki İdare Amirliğine müracaat edilir. Bu müracaatlar HEAŞ Kurumsal İletişim ve HEAŞ İşletme Müdürlüğü ile değerlendirilerek uygun görülmesi halinde ilgili birim ve/veya Apron Yönetim Şefliği personeli koordinasyonunda çalışma yaptırılır. SHGM onayı ve DHMİ kule koordinesi olmadan havadan helikopter, İHA, drone vb. ile film fotoğraf vb. çekimi yapılamaz.

j. Hava tarafında hizmet araçları için tasarlanmış yakıt istasyonları haricinde yakıt ikmali yapılması yasaktır. Yakıt ikmali ile ilişkili emniyet tedbirlerini almaktan yakıt istasyonu işleticisi ve ikmal yapılan araç işleticisi sorumludur.

k. Sabiha Gökçen Havalimanında faaliyette bulunan ve operasyonları gereği meteorolojik koşullardan etkilenen kurum ve kuruluşlar, havalimanının meteorolojik koşullarını takip etmekle ve olumsuz hava koşullarında (rüzgar, yağmur, kar, düşük görüş şartları vb.); araç hareket/kontrol yönetiminin güçleşmemesi, rüzgarın etkisi ile freni bağlanmamış olan araçların/teçhizatların kontrolsüz hareketlenmemesi, boş konteyner, dolly, ULD, palet gibi teçhizatların savrulmaması, duba, branda, naylon, kağıt, çöp poşetleri vb. gibi FOD teşkil edecek cisimlerin pist/apron/taksiyollarına yayılmaması, vinç vb. hareketli/hareketsiz yapıların/teçhizatların devrilmemesi, havacılık mevzuatlarında tanımlanan tedbirler uygulanarak uçağın/operasyonun/personelin zarar görmemesi için operasyonel süreçlere ilişkin gerekli tüm emniyet tedbirlerini alarak ilgili tüm personeli bilgilendirmekten sorumludur.

l. Havalimanında faaliyet gösteren tüm kurum kuruluşlar, faaliyetleriyle ilgili olarak yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde "İş Sağlığı ve Güvenliği" için gerekli her türlü araç ve ekipmanı temin etmek ve kullanılmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak/aldırmak zorundadır.

m. Hava tarafında görev yapan tüm personel, HEAŞ İşletme Müdürlüğü/HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürlüğü tarafından hizmete ilişkin olarak verilecek talimatlara uymakla yükümlüdürler.

6.2.2 Hava Tarafında Görevli Personelin Uyması Gereken Kurallar

a. Hava tarafında görev yapan tüm personel HEAŞ tarafından tanzim edilen havalimanı giriş kartlarını veya SHGM tarafından verilen "Tüm Hava Meydanları Giriş Kartını" görev yaptığı sürece usulüne uygun şekilde taşımak ve giriş kartının arkasında yazan talimatlara uygun şekilde hareket etmek zorundadır.

b. Hava tarafına giriş kartı olmaksızın kaçak giren kişilerin tespit edilmesi durumunda söz konusu kişiler hakkında, HEAŞ Apron Yönetim Şefliği tarafından ivedi olarak HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürü'ne bilgi verilir. HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürü, Emniyet Müdürlüğü Nöbetçi Amirliği'ne haber verir.

c. Hava tarafında görev yapan tüm personel HEAŞ Apron Yönetim Şefliği tarafından yapılan kontroller esnasında giriş kartını ibraz etmek zorundadır. Geçici Giriş Belgesi ibraz edilmesi halinde beraberinde mutlaka kimlik kartı, pasaport veya sürücü belgesi gibi resmi bir belge gösterilmesi zorunludur.

d. Pist, taksiyolu ve apronlarda yaya olarak karşıdan karşıya geçişler yasaktır.

e. PAT Sahada görev yapan personel şirket üniformalarının üstüne, çalıştığı şirketi belirten logolu, görünürlüğü yüksek, reflektörlü giysi ve/veya fosforlu yelek giymek zorundadır.

f. Hava tarafında görev yapan personel çalışma bölgelerinin temiz olmasından sorumludur.

g. Görevli personel hizmet esnasında tespit ettiği emniyeti etkileyen hususları (uçığa çarpma, yağ yakıt sızıntısı, koku, duman vb.) en kısa sürede yetkililere haber verecektir.

h. Hava tarafında sahipsiz eşya, bavul, paket, çanta görüldüğünde HEAŞ Apron Yönetim Şefliği'ne ve ilgili makamlara bilgi verilecektir.

i. Hizmet binalarından terminal binalarına yaya olarak geçiş yapılmayacaktır. Ancak yaya gidilmesinin zorunlu olduğu durumlarda yaya kaldırımları kullanılacak ve kesinlikle araçlara tahsis edilen park alanlarından, servis yollarının içinden, apron emniyet çizgilerinden veya uçak park yerleri ihlal edilerek yürünmeyecektir.

j. Çevre servis yolu üzerinde görevli personel harici yaya hareketi yapılmayacaktır.

6.2.3 Hava Tarafına Araç/Personel Giriş Çıkış Usulleri

a. Araçların ve personelin aprona daimî veya geçici giriş/çıkış izinleri "Sabiha Gökçen Havalimanı Giriş Kartları Yönergesi"nde belirtilen usullere göre yapılır.

b. Geçici giriş belgesiyle hava tarafında bulunacak kişilere, geçici giriş izni alan firmanın daimî giriş kartlı personeli tarafından refakat edilecektir. Refakat personeli olmadan geçici giriş belgeli personelin çalışmasına izin verilmeyecektir.

- c.** Geçici apron plakasıyla hava tarafına giriş yapacak araca, hava tarafına girişinden varış noktasına ve yük indirme/bindirme vb. işlemlerde giriş izni alan kurum/kuruluşun daimî giriş kartlı personeli tarafından refakat edilecektir. Refakat personeli olmayan araçlar hava tarafına alınmayacaktır.
- d.** Kırmızı plakalı araçlar; bakım onarım vb. gerekçeler ile hava tarafından kara tarafına geçici olarak giriş/çıkış yapmaları gerektiğinde Mülki İdare Amirliği, Gümrük Müdürlüğü ve HEAŞ Güvenlik Müdürlüğü'ne müracaat edilerek, alınan onaya müteakiben giriş/çıkış yapılacaktır.
- e.** Mavi Plakalı teçhizat ve ekipman; bakım onarım vb. gerekçeler ile hava tarafından kara tarafına geçici olarak giriş/çıkış yapması gerektiğinde Gümrük Müdürlüğü'ne müracaat edilerek, alınan onaya müteakiben giriş/çıkış yapılacaktır.
- f.** Mesai saatleri dışında geçici araç, ekipman ve teçhizat giriş çıkış işlemleri için apron giriş kapılarındaki HEAŞ Güvenlik Müdürlüğü personeline müracaat edilecektir.
- g.** Siyah apron plakalı araç sürücüleri, hava tarafından çıkış yaparken ilgili apron plakasını çıkış kapısına teslim etmek, giriş yaparken araç tanıtım kartını göstererek ilgili apron plakasını teslim almak ve hava tarafında hizmet süresince araç üzerinde tanıtım kartıyla birlikte araç ön camının sağ veya sol tarafında görünür bir şekilde bulundurmaktan sorumludur.
- h.** Tanıtım kartları, üzerindeki bandrolde belirtilen süre için geçerli olup, uygun bandrolü bulunmayan araçlar hava tarafına alınmayacaktır. Sonraki yılın bandrol yenilenmesi her yılın Aralık ayında Apron Yönetim Şefliği tarafından yapılacak ve bandrol üzerinde yer alan seri numarası kayıt altına alınacaktır.

6.3 HAVA TARAFINDA ARAÇ KULLANIMI

6.3.1 Araç Kullanım Yetkisi

- a.** Hava tarafında bulunan araçları, geçerli sürücü belgesi, Sabiha Gökçen Havalimanı daimî veya geçici giriş kartı ve HEAŞ tarafından verilen "PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi" veya "Geçici PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi" bulunan personel kullanabilir. Hava tarafında "PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi" olan personel, sürücü belgesine ve sertifikalarına göre ilgili araçlar için yetkilendirilir ve sadece yetkilendirildiği araçları kullanabilir.
- b.** Sürücü personel; hava tarafında, sadece görev yaptığı kuruluşun sorumluluğunda olan aracı kullanabilir.
- c.** Hizmet kuruluşları, havalimanında hizmet veren diğer kuruluşların araç ve teçhizatını, aralarında yapacakları ve içeriğinde araç ve teçhizatın listesiyle üçüncü şahıslara ilişkin mesuliyet ve tazminatlar gibi konular da dahil olmak üzere bunların mali sorumluluğunun kime ait olacağına da belirtildiği bir anlaşmanın/sözleşmenin bir suretinin HEAŞ Genel Müdürlüğü'ne verilmesi halinde kullanabilirler.
- d.** Hava tarafında araç kullanan sürücüler, PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi, uygun sürücü belgesi, trafik tescilli araçlar için araç ruhsatı, daimî veya geçici giriş kartını yanlarında bulunduracak ve HEAŞ tarafından talep edildiğinde ibraz edeceklerdir.
- e.** PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi olmayan sürücülere (ambulans, cenaze aracı, bakım onarım aracı, acil durum araçları vb.), geçici giriş izni alınmasına müteakiben, Follow-me rehberliğinde, hava tarafında araç kullanmasına müsaade edilir.

6.3.2 Özel Maksatlı Araç Kullanma Yetkisi

- a.** Hava tarafında bulunan özel maksatlı araçları, özel araç kullanma sertifikası ve HEAŞ tarafından verilen PAT Sahası Araç Kullanma Belgesine sahip olan personel kullanabilir.
- b.** PAT Sahası Araç Kullanma Belgesinde, özel maksatlı araçlar ile iş makinelerinin kullanılabilme yetkisinin verilebilmesi için, kullanacağı aracın sınıfına uygun sürücü belgesi dışında her bir araç/makineye ilişkin olmak üzere;
1. Personelin yetkili bir kuruluş veya kendi kuruluşunca verilecek bir eğitim neticesinde başarılı olduğuna ilişkin belge ve
 2. Araç sınıfına uygun sürücü belgeleri bulunması gerekmektedir.

c. PAT Sahası Araç Kullanma Belgesinde, aşağıda belirtilen özel maksatlı araçlar için yetki kutucukları bulunacak ve bu araçların kullanımı için sertifika veya operatörlük belgesi istenecektir;

1. 1 nolu kutucuk Forklift,
2. 2 nolu kutucuk Yükleme Aracı (High Loader),
3. 3 nolu kutucuk Buzlanmayı Önleme ve Buz Temizleme Aracı (De-Anti Icing),
4. 4 nolu kutucuk Ambulift,
5. 5 nolu kutucuk Towcar – Uçak İtme Çekme Aracı.

6.3.3 Hava Tarafında Araç Kullanma Esasları

6.3.3.1 Genel Esaslar

a. Sabiha Gökçen Havalimanı hava tarafında araç kullanımında genel sivil havacılık kuralları, bu süreç el kitabında özellikle belirtilmiş Sabiha Gökçen Havalimanı uygulamaları, trafik kanunu ve ilişkili yönetmeliklerinde belirtilmiş kurallara uygun şekilde hareket edilir.

b. Hava tarafında araç kullanımı esnasında kurallara uyularak dikkatli ve tedbirli olunacaktır.

c. Acil durumlarda ambulans (acil sağlık), itfaiye (Kurtarma ve Yangınla Mücadele-KYM), Follow-me ve diğer acil durum araçları geçiş önceliğine sahiptir.

d. İtfaiye (Kurtarma ve Yangınla Mücadele-KYM) araçlarının konuşlandığı H blok pist cephesinde bulunan acil çıkış bölgesindeki yol Genel Havacılık Apronuna ulaşım amacıyla kullanılmayacaktır.

e. Hava tarafındaki trafik işaret ve işaretlemelerine uyularak, ikaz işaretlerinde belirtilen uyarı ve tehlikelere karşı dikkatli hareket edilecektir.

f. Koltuğu olmayan araçlarda veya araç kasalarında personel taşınmayacaktır.

g. Araçların ruhsatında belirlenmiş kapasitenin üzerinde yolcu ve yük taşınmayacaktır. Bagaj arabası ve dollyler ile yapılan taşımalarda yükün dökülmemesi ve yağışlı havalarda ıslanmaması için gerekli tedbirler ilgili yer hizmeti kuruluşu tarafından alınacaktır.

h. Tüm araçların kullanım sırasında kapıları kapalı olacaktır.

i. Hava tarafında alkol, uyuşturucu ya da uyarıcı madde kullanılarak araç veya teçhizat kullanılamaz.

j. Hava tarafında hizmet verecek araçların faal, bakımlı ve temiz olmaları zorunludur.

k. Araç kullanırken dikkatsiz şekilde ve tehlikeli/ani manevralar yapılmayacaktır. Uçak park yerlerine, akaryakıt istasyonlarına araçla girerken/çıkarken dikkatli ve yavaş hareket edilecektir.

l. Hizmet binaları civarında araç kullanırken bina köşelerinde karşıdan gelen trafik kontrol edilerek dikkatli ve yavaş hareket edilecektir.

m. Olumsuz meteorolojik koşullarda (yağmur, sis, fırtına, kar vb.) ve kaygan zeminde düşük süratte araç kullanılacaktır. Görüşün düştüğü hallerde 10 km/saat ile araç kullanılacaktır.

n. Hava tarafında araç ve teçhizat kullanımı esnasında telefon, tablet vb. mobil cihazların kullanımı yasaktır.

o. Hava tarafında çevreyi rahatsız edecek şekilde korna çalmak, yüksek sesli müzik açmak ve araç içerisinde uyumak yasaktır.

p. Hava tarafında servis yolları da dahil motosiklet, bisiklet vb. araçlar kullanılmayacaktır.

q. Hava tarafında operasyonel gereklilikler dışında geri manevra yapılamaz. Araçların geri manevra yapmasının gerekli olduğu hallerde, geri manevra mutlaka yardımcı personel yönlendirmesiyle yapılacaktır.

r. Yakıt, yağ, tiner vb. diğer tehlikeli maddelerin dökülmesi veya tespit edilmesi durumunda olay bölgesi emniyete alınarak araçların motorları durdurularak HEAS'a haber verilecektir.

s. Acil durumlarda acil durum araçları ve acil durumla ilişkili teknik araçlar haricinde hiçbir araç olay mahallinde bulunmayacak, acil durum araç ve personelinin çalışmasına engel olunmayacaktır.

t. Hava tarafında hizmet veren araçlarda meydana gelebilecek yangınlarda ilk müdahalenin yapılabilmesi için, görev yapan tüm araçlarda faal durumda ve aracın büyüklüğüne göre trafik kanununda belirtilen ağırlıkta yangın söndürme cihazı bulundurulacaktır.

u. Hava tarafında hizmet veren tüm araçlar hizmet süresince gece ve gündüz fark etmeksizin farları ile sarı flaşörlerini açacaklardır.

v. Cenazeler; cenaze arabası, ambulans veya ambulift ile taşınacaktır. Bu araçlar temin edilemediği takdirde, cenaze taşıması örf ve adetlerimize uygun bir şekilde belirlenecek bir araç ile yapılacaktır. Cenazeler kesinlikle forklift ile veya diğer bagajların altında taşınmayacak, yanına veya üstüne herhangi bir bagaj, koli, bavul vb. konmadan ve tek olarak taşınacaktır.

6.3.3.2 Apronlarda ve Servis Yollarında Araç Kullanma Esasları

a. Apronda hizmet veren araçlar hiçbir şekilde hava araçlarının hareketlerine engel olmayacaktır.

b. Hava tarafında görev yapan araçlar servis yollarında 25 km/saat, dış çevre yollarında 40 km/saat hızı aşmamalıdır.

c. Servis yollarında sollama yapmak yasaktır, servis yollarının sağ şeridi kullanılacaktır.

d. Servis yollarında araç kullanan sürücüler, hava araçlarının park yerine yanaştırılması esnasında marshalling hizmeti veren personel ile hava aracı arasından geçiş yapmayacaktır.

e. Hava araçlarının park yerine yanaştırılması esnasında marshalling görevlisi araç servis yolunu ihlal etmeyecektir. Uçak tipi nedeniyle marshalling görevlisi araç servis yoluna çıkma ihtiyacı duyuyor ise servis yolunun araç trafiğine kapatılmasını sağlayacaktır.

f. Servis yollarında araç kullanan sürücüler, herhangi bir sebepten dolayı servis yoluna giren/çıkan veya kat eden yayalara karşı dikkatli olacak, yayalara öncelik verecektir. Terminaller/tesisler ile park yerleri arasında, araç yolunu kat eden yolcu/yaya hareketi mevcut ise emniyetli mesafede durulup bekleneyecektir. Yaya geçişinin tamamlanmasını müteakiben kontrollü olarak araç geçişi sağlanacaktır. Yolcu hareketinin olduğu bölgelerde ilgili yer hizmetleri kuruluşları emniyetli geçişi temin etmek için gerekli önlemleri alacaktır.

g. Devlet büyüklerinin karşılama veya uğurlamalarında, servis yollarına ve araç hareketlerine ilişkin uygulamalar, HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürlüğü tarafından koordine edilir.

h. VIP operasyonlarında veya herhangi bir nedenden dolayı kuka, bariyer vb. teçhizat veya işaretlemeler ile hizmete kapatılan yollar veya alanlar kullanılmayacak, alternatif güzergâhlar kullanılacaktır.

i. Apronda hizmet veren tüm araç sürücüleri, beyaz renkte çizgi ile belirtilmiş servis yollarının dışına çıkmayacak şekilde hareket edeceklerdir.

j. Servis yolları üzerinde yolcu indirme, bindirme ve bekleme yapılmayacaktır.

k. Hiçbir zaman hareket halindeki uçağın önünden veya arkasından geçilmez.

l. Araçların arkasında teçhizat takılı iken hava araçlarının yanında keskin dönüş yapılmayacaktır.

m. Bagaj çeker traktörlere en çok 6 adet boş veya 4 adet dolu bagaj arabası veya dolly takılabilir, çekilen bagaj arabası veya dollylerden yüklü olan varsa çekilen bagaj arabası ve dolly boşlar dahil sayısı 4'ü geçemez. Bagaj çeker traktörlere 6 adet boş bagaj arabası bağlanması durumunda ilave emniyet tedbiri alınır.

n. Dolly ve bagaj arabası dışında kalan çekerli konveyör, çekerli yolcu merdiveni, yardımcı güç ünitesi vb. çekerli araçlar tek olarak çekilir.

o. Servis yollarında iki araç arasında yakın takip yapılmayacak, arada emniyetli sürüş mesafesi bırakılacaktır.

p. Hava tarafında görev yapan tüm kurum ve kuruluş personeli, hava tarafında araçlardan kaynaklanan yağ, yakıt vb. FOD oluştuğunu gördüklerinde en kısa süre içerisinde HEAŞ Apron Yönetim Şefliği'ne haber verecektir.

- q.** Apronda hizmet veren tüm araç sürücüleri Dur/Uçak Kontrol işaretlemelerinde durarak, tüm yönlerde hava aracı hareketi olup olmadığı ve kör nokta bulunup bulunmadığına ilişkin kontrollerini tamamladıktan ve hava aracı hareketinin olmadığından emin olduktan sonra emniyetli şekilde hareket edeceklerdir. Dur/Uçak Kontrol noktalarında, uçak hareketi olmasa bile durulacak ve kontroller yapılacaktır.
- r.** Hizmet kuruluşları servis yolları üzerinde bulunan uçak kontrol noktası çevresinde, uçak hareketlerinin kontrolüne mani olacak şekilde araç/ekipman konuşlandırmayacaktır.
- s.** Apron-1 de 301- 308 numaralı park yerleri giriş bölgesinde, uçaklar için kavisli dönüşler mevcut olup, apron merkez hattını kesen servis yolları bulunmaktadır. Servis yollarının kullanımı esnasında uçak hareketlerine, uçak ile emniyet mesafesinin korunmasına ve apron üzerinde tanımlı bulunan yer işaret ve levhalarına azami dikkat edilecektir.
- t.** GAV apronunda "GAV Apronu ve Hangarları Kullanma Talimatı"nda, Kargo Apronunda "Hangarlar Bölgesi Operasyon Talimatı"nda belirtilen hükümler çerçevesinde araç kullanılacaktır. Sürücülerin bölgede hangarlara giriş çıkış yapan uçaklara dikkat ederek, servis yollarında ve park pozisyonlarına giriş, çıkış ve dönüşlerde düşük hızda seyretmeleri; apron üzerinde tanımlı bulunan yer işaret ve levhalarına azami dikkat etmeleri gerekmektedir.
- u.** Hangarlar bölgesindeki servis yollarını kullanan araç sürücüleri uçak ve personel hareketlerine karşı müteyakkız olacak, işaret ve işaretçilere dikkat edeceklerdir.
- v.** Yük, eşya vb. malzemelerin taşınması uygun araçlarla yapılacaktır. Forklift, transpalet vb. araçlar yük indirme-bindirme, istifleme amacıyla ve kısa mesafe taşıma için yalnızca kurumlara tahsisli binaların etrafında kullanılacak olup uzun mesafeli nakliye/taşıma amacıyla kullanılmayacaktır.
- w.** Düşük görüş operasyonlarının uygulandığı durumlarda apron servis yollarında zorunlu hizmet araçları haricinde araç hareketi yapılmayacaktır. "Düşük Görüş Kalkış Usulleri Talimatı"nda verilen 201, 205, 301 karşıdan karşıya kat ediş servis yolları ve F4 taksiyolu üzerindeki araç servis yolları araç trafiğine kapatılacak olup araçlar alternatif güzergahları kullanacaklardır. İzin verilen güzergahlarda taksiyolunu kat edecek araçlar olası her türlü hava aracı ve yer aracı (Follow-me vb.) hareketine müteyakkız olacak şekilde yüksek hassasiyet ve detaylı kontrolle kat ediş yapacaktır.

6.3.3.3 Pist ve Taksi Yollarında Araç Kullanma Esasları

- a.** DHMİ Kuleden izin almadıkça hiçbir araç piste ve ilişkili şerit sahalarına giremez. Bu sahalara sadece bakım, onarım, kontrol ve uçuş emniyetini sağlama amaçlı faaliyetler için mümkün olan en az araç ile girilir.
- b.** Pist kontrolü ve uçuş emniyetini sağlama amaçlı diğer faaliyetlerde, Follow-me araçlarının yönlendirilmesi, Apron Yönetim Şefliği ile koordinasyon halinde DHMİ Kule tarafından yapılır. Follow-me araçları, DHMİ Kule'nin uçak yer hareketlerine göre yaptığı yönlendirmeler doğrultusunda hareket edecektir.
- c.** Pist ve taksi yoluna çıkacak araçların her birinde ayrı ayrı telsiz cihazı bulunması ve DHMİ Kule ile sürekli olarak temas halinde olmaları zorunludur.
- d.** Pist ve taksi yollarına sadece HEAS' a ait araçlar kontrollü olarak girebilir. Diğer kurumlara ait araçların pist veya taksi yollarına girmesi gerektiğinde HEAS'ın ilgili birimleri tarafından refakat edilecektir. Refakat sürecinde, ilgili araç veya araçlar refakat aracının yakınında ve sorumluluğunda bulunacak ve aralarındaki iletişim sürekliliği sağlanacaktır.
- e.** Pist veya taksi yolu üzerinde meydana gelen acil durumlarda, acil durum müdahale ekiplerinin dışında hiç kimse olay mahalline girmeyecektir.
- f.** Pist ve taksi yolu üzerinde faaliyette bulunan araçlar pist, taksi yolu kenarında bulunan menhol kapağı, pano ve ışıklara zarar vermeyecek ve FOD oluşturmayacak şekilde hareket edecektir.
- g.** Pist veya taksi yollarında bulunan tüm araç kullanıcıları DHMİ Kule frekansında sürekli dinlemede olacaklar ve DHMİ Kule talimatlarına uyacaklardır.

h. Pist emniyeti ve pist ihlallerini önleme eğitimi almamış veya pist emniyeti ve pist ihlallerini önleme eğitimi almış personelin refakatinde olmayan personel, pist ve taksi yollarında bulunmayacaktır.

i. Servis yolları ile kesişen apron bağlantı taksi yollarına ve apron merkez hatlarına girmeden uçak kontrol noktalarından önce durulacak ve uçak hareketlerine öncelik verilecektir. Bu taksi yollarını kat edişlerde DHMİ Kule'den müsaade alınması gerekmektedir.

6.3.3.4 Şut Altı ve Uçak Park Yerinde Araç Kullanma Esasları

a. Şut altında hizmet veren tüm araçlar 10 km/saat hız limitini aşmayacaklardır.

b. Uçak park yerinde Bagaj işlem sahasında uçağa yaklaşan araçlar hız limitini düşürerek, aracın fren sistemini kontrol ederek yaklaşacaklar ve gerekli emniyet tedbirlerini alarak park edeceklerdir.

c. Uçak park yerinde hizmet veren tüm araçlar 5 km/saat hız limitini aşmayacaklardır.

d. Herhangi bir aracı uçağa yanaştırırken veya aracı uçaktan çekerken, aracın sürati yürüme hızında olacaktır.

e. Hava aracına temas gerektirmeyen ekipmanların uçağa olan mesafesi en az 3 m olmalıdır. Hava aracına temas gerektiren tüm ekipmanlar için yanaştırmada yardımcı personel kullanılacaktır.

f. Transfer bagaj alanı olarak tesis edilen bölgede araçlar işaretlemelerle sınırlandırılan alanın dışına parklandırılmayacaktır. İşaretlemenin olmadığı bölgeler hareket alanı olarak kullanılmayacaktır.

g. Hizmet araçları uçak park yerine giriş işlemlerini, uçak park yeri tanıtma işaretlemelerinin bulunduğu ön taraftan; çıkış işlemlerini ise hizmet verdiği park yerinin veya komşu park yerinin ön tarafından (uçak park yeri tanıtma işaretlemesi tarafı) yapacaktır. Uçak park yerleri boş olsa dahi sıralı şekilde katediş yapılmayacaktır.

h. Uçak park yerinde hizmet veren araç ve teçhizatlar hizmet verdikleri park yerinin sonunda bulunan çift beyaz işaretlenmiş emniyet çizgilerini ihlal etmeyeceklerdir.

i. Görevi gereği apron merkez hattına çıkan pushback araçları, apron merkez hattını FOD kontrolü yaparak çıktığı park yerine geri dönüş ile terk edeceklerdir.

j. Uçak etrafında hizmet veren araç ve teçhizatlar, hizmet akışını aksatacak şekilde bırakılmayacaktır.

k. Hizmet araçları hiçbir zaman, uçağa doğru dik şekilde çalışır vaziyette bırakılmayacaktır.

l. GPU veya ASU üniteleri gibi çekilen araçlar, uçağa yanaşmaları esnasında, uçak park yeri merkez hattına paralel olarak çekilmelidir.

m. Hava aracı tam park etmeden ve motorlarını kapatmadan hizmet araçları hava aracına yanaşmayacaktır. Hava aracı tam park edip motorlarını ve beacon ışıklarını kapatana kadar hizmet araçları park pozisyonları içerisinde kırmızı beyaz işaretlenmiş emniyet çizgilerini geçmeyeceklerdir.

n. Şut altı ve uçak altında görev yapan tüm görevliler, çalıştıkları bölgenin temizliğinden sorumludurlar.

o. Uçaklara verilen hizmetler esnasında itfaiye (Kurtarma ve Yangınla Mücadele-KYM) ve akaryakıt araçlarının önü sürekli açık kalacak şekilde çalışacaktır.

p. Şut altında fosil yakıtlı araç kullanımı yasaktır. Olağanüstü durumlarda şut altına girmesi gereken fosil yakıtlı araçlara ilişkin talepler HEAŞ tarafından değerlendirilir ve onaya istinaden geçici olarak kullanılabilir.

q. Şut altında görevli olmayan araç veya teçhizatlar bulundurulmayacaktır.

r. Uçağa hizmet veren personel, uçağın yükleme/boşaltma ve yakıt ikmali işlemleri sırasında uçağın aşağı/yukarı hareket edebileceğini göz önünde bulundurmalıdır.

s. Hava aracına yakıt ikmali yapan araçlar dışındaki bütün araçlar kanat altında geçmeyecek ve kanat altına park etmeyecektir.

6.3.4 Hava Tarafında Araç ve Teçhizat Park Etme Usulleri

- a.** Hava tarafında faaliyet gösteren kuruluşlara ait araç, ekipman ve teçhizatlar kuruluşlara tahsisli araç park yerlerinde konuşlandırılacaktır.
- b.** Hava tarafında rastgele ve hizmeti aksatacak şekilde araç park edilmeyecektir.
- c.** Daimî araç/teçhizat park yeri tahsis talepleri HEAŞ Genel Müdürlüğü'ne yazılı olarak yapılacaktır.
- d.** Operasyonel nedenlerle geçici araç/teçhizat park yeri tahsis mesai saatleri içinde HEAŞ İşletme Müdürlüğü, mesai saatleri dışında HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürlüğü'nce yapılır.
- e.** Hava tarafında kullanılan araç ve teçhizatlar hizmet sonrasında kurumlarına tahsisli araç park yerlerine alınacak, hizmeti aksatacak şekilde rastgele bırakılmayacaktır.
- f.** Operasyon esnasında, uçak park yeri vb. operasyonel bölgelerdeki geçici park yerleri hiçbir şekilde uzun süreli işgal edilmeyecektir. Geçici park eden araçların sürücüleri, araçları uzun süreli terk etmeyecektir.
- g.** Terminal önlerinde apron kenarları vb. yerlerde daimî veya geçici park yeri olarak belirlenmemiş alanlarda kesinlikle park yapılmayacaktır.
- h.** Kendilerine daimî araç park yeri tahsis edilmiş kuruluşlar, araçlarını düzgün bir şekilde park edecekler ve park yerlerini temiz tutacaklardır.
- i.** Kurumlar, kendilerine tahsis edilen araç park yerlerini bozuk ve hurda araç ve ekipmanlar için depo veya uzun süreli bekleme alanı haline getirmeyecektir. Teknik veya ekonomik ömrünü tamamlamış araç veya teçhizat hava tarafında bulundurmamıştır.
- j.** Apronlarda ve kurumlara tahsisli park alanlarında araç ve teçhizat bakımı yapılmayacaktır. Araç ve teçhizat bakımları atölyelerde yapılacaktır.
- k.** Uçaklara hizmet için kullanılan araç ve teçhizat, hizmet sırasında uçaktan incek yolculara engel olacak şekilde park edilmeyecektir.
- l.** Uçak park yerlerinde hizmet araçları ve teçhizatları park yeri emniyet çizgileri ile belirtilen alanın uçak tarafında kalan kısmına araç bırakılmayacaktır.
- m.** Uçak park yerlerinde uçak gelmeden önce emniyeti ihlal edecek ve hizmeti aksatacak şekilde kargo/bagaj bırakılmayacaktır.
- n.** Yatiya kalan uçaklarda hizmetin tamamlanmasına müteakip yolcu merdiveni veya bakım merdivenleri güvenlik ve emniyet açısından ilgili yer hizmeti kuruluşu tarafından uçaktan emniyetli mesafeyi sağlayacak şekilde uzağa/açığa alınacaktır.
- o.** Terminal önünde ve yolcu köruklerinin hareket alanlarında araç ve teçhizat bırakılmayacaktır.
- p.** Hava tarafı dahilinde hizmet araçları şoförsüz, çalışır durumda terk edilmeyecektir.
- q.** Su ikmal hidrantları ve elektrik trafoları önü ile yakıt hidrant kapakları üzerine araç park edilmeyecektir.
- r.** İtfaiye İstasyonundan aprona çıkış yolu, bina önüne, itfaiye acil çıkış yolları ile acil sağlık çıkış kapısı önüne araç ve teçhizat bırakılmayacaktır.
- s.** Park edilen araç veya teçhizatın el ve park freni sistemleri aktif hale getirilecek ve takozlama vb. diğer emniyet tedbirleri alınacaktır.
- t.** Uygun park edilmeyen araç veya ekipmanlar için uyarı ve/veya yaptırım uygulanacaktır. Gerekli tedbirin alınmaması halinde ilgili araç veya teçhizat HEAŞ tarafından çektirilecektir. Bu kapsamda, olası zarar ve çektirme giderlerinden ilgili kurum sorumludur. Bu durumda talimata uymamaktan ayrıca işlem yapılır.

6.3.5 Araç Teçhizat ve Ekipman Özellikleri

- a.** Apron plakalarının görünecek şekilde araç üzerinde bulundurulması zorunludur. Kırık, rengi solmuş veya okunamaz halde apron plakası ile araç kullanılmayacaktır.
- b.** Kırmızı ve mavi apron plakası ilgili aracın/teçhizatın ön veya arkasında tampon veya buna benzer bir bölgesine sabitlenecektir.
- c.** Siyah ve sarı apron plakası aracın ön camından görülebilecek şekilde sağ veya sol kısmında bulunacaktır.
- d.** Sürücüler araçları/ekipmanları kullanmadan önce aracın/ekipmanın işletimine ilişkin tüm sistemlerini kontrol edecek, eksikliği/arızası olan araçları kullanmayacaklardır.
- e.** Daimî apron araç plakası için müracaat edilecek araç, ruhsat bilgileri esas olmak üzere 5 yaşını doldurmamış olacaktır.
- f.** Hava tarafında hizmet veren tüm araç ve teçhizatın bakımlı ve faal olarak bulundurulmasından, teknik ve/veya periyodik muayenelerinin yapılmasından, ölçümlerinin ve kalibrasyonlarının yapılmasından ilgili kurum/kuruluşlar sorumludur.
- g.** Hava tarafında arızalı araç ve ekipmanların çekilmesi gerekmesi durumunda Apron Yönetim Şefliği'ne haber verilecektir. Çekim operasyonun emniyeti için ilgili firma tarafından gerekli tedbirler alınarak Follow-me veya ilgili kuruluşun refakat aracı eşliğinde çekim işlemleri yapılacaktır.
- h.** Hava tarafında kullanılacak araç ve teçhizat tekerleklerinde plastik kar zincirleri haricinde metal zincir, çivili lastik, metal palet veya metal bıçaklı kar küreme araçları gibi kaplamalı saha yüzeyine zarar verecek malzemeler kullanılmayacaktır.
- i.** HEAS tarafından arızalı ya da teknik olarak eksiklikleri olduğu tespit edilen motorlu/motorsuz araç ve ekipman için uyarı ve/veya yaptırım uygulanacaktır. Araç veya ekipman, ilgili kurum tarafından hizmetten çekilerek eksikliği giderilecektir. Eksikliği giderilen araçlar HEAS'a yazılı bilgi verilerek ve kontrolleri yapıldıktan sonra tekrar kullanılacaktır.
- j.** Eksikliği giderilmeden kullanılan araç ve teçhizatın apron plakası geri alınacaktır. İlgili kuruluşun kusurun giderildiğine dair yazılı başvurusu üzerine gerekli kontroller yapıldıktan sonra HEAS Havalimanı ücret tarifesine göre ilk verilmiş ücreti yeniden alınarak apron araç plakası yeniden verilir.
- k.** Kırmızı ve siyah daimî apron araç plakası alan her araca HEAS Apron Yönetim Şefliği tarafından, hava tarafı kuralları, görsel yardımcıları ve hız limitlerini içeren görsel yardımcıları kartı verilecektir. Bu kart ilgili kuruluş tarafından araç kullananların rahatlıkla görebilecekleri şekilde araca yapıştırılacaktır.
- l.** Geçici Apron Plakası almış olanların haricinde hava tarafında görev yapacak bütün araçlara, her yönden görülebilen sarı flaşörler takılacak ve görev esnasında sürekli açık bulundurulacaktır.
- m.** Apronda kullanılacak her türlü araç ve teçhizatın üzerinde apron plakası tahsis edilen kurum/kuruluş adı görünür/okunur şekilde bulunacaktır.
- n.** Hava tarafında apron plakası tahsis edilen araçların renkleri ile dış yüzeyinde yer alacak logo veya işarete ilişkin esaslar aşağıda yer almaktadır.
1. Araçların renkleri ile dış yüzeyinde yer alacak logo veya özel işaret ve/veya tanıtımın HEAS onayını almak kaydıyla;
 - i. Kurum ve kuruluşların birbirinden, özel amaçlı araçların ise diğer araçlardan ayırt edilebilmesini sağlayacak özellikte olması,
 - ii. Araç kullanan personelin dikkatini dağıtmayacak renk ve parlaklıkta olması,
 - iii. Görüntü kirliliği oluşturmayacak şekilde olması,
 - iv. Uygulanabilme yeri olan araçlarda, tavan dış kısmına aracın ait olduğu kuruluş logosunun bulundurulması ve net görülebilecek şekilde olması esastır.
 - v. Araçların dış yüzeyinde başkasının logo veya özel işaret ve/veya tanıtımının bulunabilmesi için HEAS'tan izin alınması şarttır. İlgili kuruluş alınan izin sonrasında kurum/kuruluş logosunu da içerecek şekilde uygulama yapabilecektir.

2. Apronda geçici olarak hizmet verecek araçların renkleri ile dış yüzeyinde yer alacak logo veya işaret, HEAŞ tarafından uygun olarak değerlendirmesi kaydıyla, o maddesinin diğer hükümlerine tabi değildir.

3. Hizmet Araçları için kabul edilen renkler aşağıdaki gibidir:

- İtfaiye (KYM) Araçları : Kırmızı
Apron Yönetim araçları : Sarı-siyah damalı, Sarı
Diğer hizmet araçları : Sarı-siyah damalı, Sarı ve Kırmızı dışında kalan bir renk

o. Çalışma ruhsatını ilk defa alacaklar ile çalışma ruhsatı olanların ilave olarak alacakları teçhizatların (doğru ve alternatif akım jeneratörü, air starter unit, yükleme aracı, bagaj çekme aracı, uçak çekme-itme aracı, motorlu ve çekerli yolcu merdiveni, palet konteyner, dolly, fosseptik aracı, su ikmal aracı, buz temizleme aracı, havalandırma aracı ile ikram yükleme aracı, vb.) ilgili ulusal veya uluslararası standartlara uygun olması zorunludur.

p. Yer hizmetleri kuruluşları, Sabiha Gökçen Havalimanında verdikleri hizmete uygun miktarda personel ve teçhizat bulundurmaktan sorumludur. Personel ve teçhizat miktarı, HEAŞ tarafından aksi belirtilmedikçe benzer kategorideki havalimanlarının en az personel ve teçhizat listesinde belirtilen miktardan daha az olamaz.

q. Araç ve teçhizatlar tam faal, temiz, bakımlı ve boyalı olarak, tahsis edilmiş yerlerde düzenli olarak bulundurulmalıdır.

6.3.6 Telsizle İletişim Usulleri

a. Pist ve taksi yollarına girecek tüm araçlarda DHMİ Kule ile kesintisiz iki yönlü muhabere sağlayacak el telsizi olacaktır. Telsizi olmayan ve pist ve taksi yollarına girmesi zorunlu olan araçlara Follow-me eşlik edecektir.

b. Özellikle pist kat edişi gerektiren durumlarda olmak üzere, piste girişlerde mevcutsa VHF 118.8 frekansından sürekli dinlemede olunacaktır.

c. Pist ve taksiyollarına giren tüm araç sürücüleri Kule kanalında, sürekli dinlemede bulunacaklardır. Araçlardan inilmesi gereken durumlarda el telsizi ile sürekli dinlemede olunacaktır.

d. Piste giriş veya çıkış esnasında mutlaka DHMİ Kule'ye bildirimde bulunulacaktır. Herhangi bir nedenle (net anlaşılmama, talep/izin sonrası bekleme, iniş/kalkış trafiklerini bekleme gibi) piste giriş hususunda tereddüt oluştuysa veya durum şüpheli hale geldiyse kesinlikle piste giriş yapılmayacak ve DHMİ Kule ile tekrar iletişime geçilecektir.

e. DHMİ Kule ile telsiz iletişimde; önce aranılan istasyon (Kule), sonra sırası ile arayanın çağrı adı, bulunduğu pozisyon, gitmek istediği yer ve amacını içerecek şekilde standart konuşma usulü (frezyoloji) kullanılacaktır.

f. Piste veya taksi yollarına girecek araç operatörleri ile DHMİ Kule arasındaki iletişimde araç çağrı adı ile birlikte varsa araç numaraları da kullanılacaktır. (Örnek: Follow-me-5, İnşaat-2 vb.)

g. Telsizle iletişimde, konuşma mandalına basıp cihazın özelliğine göre 1-2 saniye bekledikten sonra konuşmaya başlanacaktır. Bas-konuş/bırak-dinle esası ile frekansı/kanalı bloke etmeden iletişim sağlanacaktır.

h. Telsizle yapılan görüşmeler mümkün olduğunca kısa ve anlaşılabilir bir dille yapılacak ve kule kanalı uzun süre meşgul edilmeyecektir.

i. DHMİ Kulenin verdiği talimatların net olarak anlaşıldığıнын teyit edilmesi için alınan talimat tekrar edilecektir.

j. Özellikle pist kat edişleri olmak üzere refakat edilen araç varsa sayısı, refakat edilen yavaş araç mevcut ise durumu DHMİ Kuleye bildirilecektir.

k. Piste giriş veya pisti kat ediş için DHMİ Kule arandığında, DHMİ Kuleden "dinlemede kalın" yanıtı alındığında pozisyon belirtilerek beklemede kalınacak, DHMİ Kulenin uygun gördüğü zamanda giriş/kat ediş yapılacaktır.

6.3.6.1 Telsiz Arızası ve İletişim Kaybında Uygulanacak İşlemler

- a.** Arızalı, düşük bataryalı vb. telsizler ile pist ve taksi yollarına girilmeyecektir.
- b.** Pist veya taksi yoluna girdikten sonra telsiz arızası olduğu veya net/anlaşılır iletişim sağlanamadığı durumlarda pist ve taksi yolu en kısa yoldan terk edilerek emniyetli alana geçilecektir.
- c.** DHMİ Kule tarafından pist veya taksi yollarındaki araç veya personel ile iletişim kaybının yaşandığının belirlenmesi halinde veya pist ve ilişkili emniyet sahalarına araç girişine müsaade edildikten sonra ilgili aracın pist ve ilişkili emniyet sahalarını terk ettiğine ilişkin bildirim alınmamışsa trafiklere iniş ve kalkış müsaadesi verilmeyecektir. Gerekirse iletişim kaybı yaşanan araç veya personel için Follow-me gönderilerek, ilgili birimler ile telefon ile iletişim sağlanacaktır.
- d.** Pist kat edişlerinde DHMİ Kule ile iletişim kaybı; piste girmeden önce meydana gelmiş ise kat ediş iptal edilecek, piste girdikten sonra meydana gelmiş ise en kısa yoldan pist terk edilecektir.
- e.** DHMİ Kule ile iletişim kaybı towing işlemlerindeki pist kat edişlerinde meydana gelirse piste girmeden kat ediş iptal edilecek; piste girdikten sonra meydana gelirse kat edişe devam edilecek, bu esnada DHMİ Kule tarafından iniş kalkış durdurularak gerekirse başka bir Follow-me gönderilerek Nöbetçi Meydan Müdürüne bilgi verilecektir.
- f.** İletişim kaybı, towing işlemleri esnasında towing aracı ile Follow-me aracı arasında meydana geldiğinde; piste girmeden yaşanırsa DHMİ Kuleye bilgi verilerek kat ediş iptal edilecek, piste girdikten sonra iletişim kaybı yaşanırsa DHMİ Kuleye bilgi verilerek kat edişe devam edilecek, bu esnada DHMİ Kule tarafından iniş kalkış trafiği durdurulacaktır.
- g.** DHMİ Kule ile iletişim kaybı olduğunda uygulanabilir durumlarda, gerekiyorsa aşağıda belirtilen ALDIS uygulamaları yapılır.
- İlgili araç iletişim kaybı yaşadığını belirtmek amacı ile aracını DHMİ Kule yönüne çevirerek farları ile uzun kısa selektör yaparak bilgi verecek, DHMİ Kule ile göz temasını muhafaza edecektir.
 - Gerekirse DHMİ Kule, ALDIS ışık sinyallerini kullanarak ilgili aracı yönlendirir.
 - DHMİ Kulenin ALDIS lambasından vereceği ışık talimatları aşağıdaki gibidir.

Kesik, Kesik Yeşil	: Pisti veya taksi yolunu kat edişe serbestsiniz,
Kesik, Kesik Beyaz	: Hareket sahasını terk et,
Kesik, Kesik Kırmızı	: Pisti veya taksi yolunu acele terk et,
Kırmızı	: Pozisyonu muhafaza et,
- h.** Pist veya taksi yolu kenar veya merkez hattı ışıklarının flaş yapması (yanıp sönmesi) halinde bulunulan bölge (pist veya taksi yolu) acele terk edilecektir.

6.4 PAT SAHASI ARAÇ KULLANMA BELGESİ

- a.** PAT Saha Araç Kullanma Belgesi eğitim uygulama usul ve esasları; HEAŞ Eğitim Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Pat Saha Araç Kullanma Belgesi Eğitim Prosedürü"nde belirtildiği gibidir.
- b.** Prosedür ve eklerine www.sgairport.com adresinden veya HEAŞ Eğitim Müdürlüğünden ulaşılabilir. PAT sahada araç bulunduran tüm kurum ve kuruluşlar, prosedür ve eklerini PAT sahada araç kullanacak personeline tebliğ etmekten ve prosedür gereklerini yerine getirmekten sorumludur.

6.5 APRON ARAÇ PLAKA TAHSİS İŞLEMLERİ

6.5.1 Genel Esaslar

- a.** Hava tarafında hizmet vermek üzere aracı bulunan kurum ve kuruluşların uygun tipte apron plakası alması zorunludur.
 - b.** Hava tarafı içerisinde daimî veya geçici apron plakası olmadan araç kullanılamaz.
 - c.** HEAŞ daimî/geçici apron plakaları, tahsisli araç dışında kullanılamaz.
 - d.** Sürücü vasıtasıyla hareket ettirilen tüm motorlu araçlara apron plakası verilir.
 - e.** Bir noktadan bir noktaya başka bir araç kullanılarak hareket ettirilen tüm motorsuz araç (çekimli, merdiven, konveyör, yardımcı güç ünitesi vb.) veya teçhizatlara (bagaj arabası, tow-bar vb.) apron plakası verilir.
 - f.** Uçak bakım vb. hizmetlerde kullanılan hareket kabiliyeti olan yükselebilir platform, manlift vb. teçhizatlara apron plakası verilir.
 - g.** LPG, LNG, CNG vb. ve türevleri ile çalışan araç ve ekipmanlar için apron plakası talep edilemez.
 - h.** Daimî apron plakası tahsisi Sabiha Gökçen Havalimanı hava tarafında ruhsatlı olarak faaliyette bulunan kurum ve kuruluşlara yapılır.
 - i.** Sabiha Gökçen Havalimanı daimî apron plaka müracaatı, hava tarafında ruhsatlı olarak faaliyette bulunan yerleşik şirketler ve kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılabilir. Yerleşik ve/veya ruhsatlı olmayan şirketler geçici apron plakası müracaatında bulunabilir.
 - j.** Havalimanında ruhsatlı ve yerleşik kurumların, diğer şirketlerden hizmet alımı durumunda, hizmet alınan şirketlerin apron plakası taleplerinde aracın faaliyetine ilişkin genel sorumluluk beyanı, sigortanın hizmet alan kurum tarafından yapılması ve bu durumun aralarındaki sözleşmede yer alması kaydı ile talep HEAŞ tarafından değerlendirilerek daimî veya geçici apron plakası tahsisine karar verilir.
 - k.** Diğer havalimanlarından Sabiha Gökçen Havalimanı'na giriş yapmak üzere transfer edilmek istenen araç/teçhizatlar bu Süreç El Kitabı'nda belirtilen hususlar başta olmak üzere;
 1. "Yer Hizmetleri Kuruluşlarının bulundurması gerekli en az teçhizat listesi"nde belirtilen araç/teçhizat olması,
 2. Transfer edilecek araç/teçhizatın transfer edilen havalimanından çıkış kaydı, boyalı, logolu, flâşörlü ve operasyonlarda aksaklığa sebep vermeyecek şekilde tüm sistemleri faal, bakımlı ve çalışır vaziyette olması,
- Kontroller sonrası tespit edilerek apron plakası müracaat işlemleri ilk verilmiş ücretinin tahsil edilmesi şartıyla yapılır.
- l.** Araç/teçhizatın kullanıma elverişli ve TSE, ISO, CEN veya ulusal/uluslararası standartlarından herhangi birine uygun orijinal imalat olması ve imalatçısından/yetkili satıcısından alınmış olması zorunludur.
 - m.** Apron plaka işlemlerine ilişkin tüm süreçler, müracaatta bulunan kurum veya kuruluş tarafından takip edilecektir.
 - n.** Geçici Apron plakası ile hava tarafına giriş/çıkış yapan araçların sorumluluğu başvuru sahibi kuruma aittir.
 - o.** Apron plaka işlemlerine ilişkin bu süreç el kitabında hüküm bulunmayan hallere ilişkin usul ve esaslar HEAŞ tarafından belirlenir.

6.5.2 Başvuru İşlemleri

- a.** Kırmızı ve Mavi Apron Plaka talepleri için müracaat doğrudan HEAŞ İşletme Müdürlüğü'ne yazılı olarak yapılır.
- b.** Siyah Apron Plaka taleplerinde, öncelikle HEAŞ Güvenlik Müdürlüğü'nden koordinasyon parafı alınarak müracaat HEAŞ İşletme Müdürlüğü'ne yapılır.
- c.** Sarı (Geçici) Apron Plakası talepleri için müracaat mesai saatleri içerisinde HEAŞ Güvenlik Müdürlüğü'ne; mesai saatleri dışında HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürlüğü'ne yapılır.
- d.** Müracaata istinaden HEAŞ İşletme Müdürlüğü tarafından yapılan ön değerlendirme sonucunda; "Daimî Apron Plakası Başvuru Formu (EK-2)" üzerinde araç tipine göre HEAŞ ücret tarifesinde belirtilen ücret sınıfı hanesi Apron Yönetim Şefliği tarafından doldurularak, diğer işlemlerin tamamlanmasını sağlamak üzere ilgili kurum/kuruluşlara verilir.
- e.** Daimî apron plakası talebinde bulunan kurum/kuruluşlar "Daimî Apron Plakası Başvuru Formu (EK-2)" ile beraber Havalimanı Mülki İdare Amirliği'ne yazılı olarak müracaatta bulunur. Mülki İdare Amirliği onayı ve sevkine müteakip başvuru formu Gümrük Müdürlüğü'ne ve trafik tescilli araçlar için Emniyet Şube Müdürlüğü'ne onaylatılır.
- f.** Emniyet ve Gümrük Müdürlüğü onayını müteakiben, HEAŞ Mali İşler Müdürlüğü'ne müracaat edilerek başvuru evrakı üzerine sigorta ve plaka ücret tahsilatı işlemleri için koordinasyon parafı alınır.
- g.** Tüm işlemleri tamamlanan Daimî Apron Plaka taleplerine ilişkin evrak plaka tahsis işlemleri için HEAŞ Apron Yönetim Şefliği'ne teslim edilir.

6.5.3 Daimî Apron Plakası İçin Başvuru Belgeleri

- a.** Talep sahibi tarafından eksiksiz doldurulmuş "Daimî Apron Plakası Başvuru Formu (EK-2)",
- b.** Daimî apron plakası istenen trafik tescilli araç ruhsatının önlü arkalı fotokopisi,
- c.** Daimî apron plakası istenen trafik tescilli olmayan aracın proforma faturası, imal yılını içeren talep sahibi firma yetkilisi onaylı, şirket kaşeli belgeler,
- d.** Aracın kiralık olması durumunda kiraya veren ve kiralayana imzaladığı kira sözleşme fotokopisi,
- e.** Üçüncü Şahıs Mali Mesuliyet Sigorta Poliçesi'nin fotokopisi,
- f.** Daimî apron plakası talep edilen aracın önden, yandan ve arkadan çekilmiş fotoğrafları.

6.5.4 Apron Plakası Tahsisi İşlemleri

- a.** HEAŞ Apron Yönetim Şefliği tarafından ilgili Apron giriş kapısında aracın yağ, yakıt, sızıntı, elektrik aydınlatma, sinyalizasyon sistemleri, motor/şase numaraları, fenni muayeneleri, yakıt cinsi vb. fiziki kontrolleri yapılır.
- b.** İlgili sisteme araç plaka girişi yapılarak aktif hale getirilir ve araç tanıtım kartı basılır.
- c.** Araç plakası ve tanıtım kartı imza karşılığında plaka talebinde bulunan kurum yetkilisine teslim edilir.

6.5.5 Değişirme Kayıp ve İptal İşlemleri

- a.** Kurum ve kuruluşlar kendilerine tahsisli apron plakasının çalındığını veya kaybolduğunu ivedi olarak HEAŞ Güvenlik Müdürlüğü ve HEAŞ İşletme Müdürlüğüne bildirmekten sorumludur.
- b.** Apron plakasının kayıp veya çalındığının HEAŞ Güvenlik Müdürlüğü ve HEAŞ İşletme Müdürlüğüne bildirilmemesi sonucu plakanın başkası/ başkaları tarafından kullanılmasından kaynaklanan/ kaynaklanabilecek tüm olumsuzluklardan ilgili kurum/kuruluş sorumludur.
- c.** Temdit başvurusunda bulunmayan veya Ocak ayının son iş gününe kadar temdit ücreti ödemeyen kurum/kuruluşların apron plakası tahsis edilmiş araç veya teçhizatın apron plakası iptal edilerek kara tarafına çıkartılır. Aynı araç için yeniden apron plakası talep edilmesi durumunda ilk müracaat işlemleri yapılır.

- d.** Tahsis edilmiş olan apron plakalarına ilişkin değiştirme işlemlerinde üst yazı ve "Daimî Apron Plakası Başvuru Formu (EK-2)" formu ile kayıp veya iptal işlemlerinde sadece üst yazı ile Mülki İdare Amirliğine başvuru yapılacaktır. Değiştirme işlemlerinde ilk müracaatta olduğu gibi evrak onayları alınarak HEAŞ İşletme Müdürlüğüne yazılı müracaat edilecektir. Kayıp ve iptal işlemlerinde ise üst yazı ile Mülki İdare Amirliğine müracaat edilerek Gümrük Müdürlüğü onayına müteakiben HEAŞ İşletme Müdürlüğüne yazılı müracaat edilecektir.
- e.** Ücret sınıfına göre muadil araç olmak koşulu ile daimî apron plaka transferlerinde HEAŞ ücret tarifesinde belirtilen transfer ücreti alınır. Transfer işlemlerinde ilk müracaatta olduğu gibi evrak onayları alınarak HEAŞ İşletme Müdürlüğüne yazılı müracaat edilecektir.
- f.** Aracın ücret sınıfına göre muadil olmaması durumunda, eski daimî Apron plakasının iptal edilmesi ve yeni plakanın tahsisi için müracaat edilir.
- g.** Aynı araç için mevcut siyah daimî apron plakasının, kırmızı daimî apron plakasına dönüştürülmesi talebi HEAŞ İşletme Müdürlüğü tarafından değerlendirilir, uygun bulunması durumunda herhangi bir ücret alınmadan kırmızı daimî apron plakası tahsis edilir.
- h.** Aynı araç için mevcut kırmızı daimî apron plakasının siyah daimî apron plakasına dönüştürülmesi talebi, önce HEAŞ Güvenlik Müdürlüğü tarafından değerlendirilir, uygun bulunması durumunda HEAŞ İşletme Müdürlüğü'nce değerlendirilmeye alınır, onaylanan taleplerin aradaki ücret farkının ödenmesi için HEAŞ Hasılat Şefliğine yönlendirilir.
- i.** Farklı araçlar için ücret sınıfına göre muadil araçlar olmak koşulu ile kurum/kuruluşlar sahip oldukları apron plakalarını (siyah apron plakasını farklı bir araca kırmızı olarak, kırmızı apron plakasını farklı bir araca siyah olarak) kendi aralarında transfer etmek istediklerinde sadece transfer ücreti alınır.
- j.** Daimî apron plakalarının iptaline ilişkin onaylı müracaat evrakları HEAŞ İşletme Müdürlüğü'ne teslim edilir ve ilgili apron plakası iptal edilir.
- k.** Kaybolma, hasar ve eskime nedeni ile yenilenmesi gereken daimî apron plakaları için HEAŞ İşletme Müdürlüğü'ne yazı ile müracaat edilmesine müteakip, HEAŞ Hasılat Şefliği'ne Ücret Tarifesi'nde belirtilen ödeme yapıldıktan sonra ödeme dekontu/onayı ve ilgili evrakların HEAŞ Apron Yönetim Şefliği'ne verilmesiyle eski apron plakası iptal edilir ve yeni plaka tahsis edilir. Kaybolan daimî apron plakaları için yapılacak yenileme müracaatlarında kayıp tutanağı veya ilgili kurumun antetli kâğıda yazılı kayıp beyanı ilgili evraklara eklenecektir. Hasar veya eskime nedeni ile yapılacak müracaatlarda hasarlı ve eski plakalar HEAŞ Apron Yönetim Şefliği'ne teslim edilecektir.
- l.** Kullanımına apron plakası tahsis edilmiş kurumun Sabiha Gökçen Havalimanı'nda faaliyetlerinin sonlandırıldığına ilişkin yazılı bildirim durumunda apron plakası ilgili sistemden iptal edilir ve araç hava tarafı dışına çıkartılır.
- m.** Sabiha Gökçen Havalimanındaki faaliyetlerini sonlandıran kurumlar, kendilerine tahsis edilmiş apron plakalarını iptal ve iade etmek zorundadır. Kurumlar apron plakalarının iptal ve iadesi veya Sabiha Gökçen Havalimanındaki faaliyetlerini sonlandırdıklarına ilişkin bildirim yapmadıkları sürece temdit ücretleri devam eder.

6.6 SİGORTA İŞLEMLERİ

6.6.1 Sigorta Yaptırma Zorunluluğu

- a.** Sabiha Gökçen Havalimanı hava tarafında faaliyette bulunan ve/veya hava tarafında araç ve teçhizatı bulunan kurum ve kuruluşlar personel, araç, teçhizat ve/veya yapacakları hizmetler nedeniyle havalimanı tesislerine, hava araçlarına, hizmet araç ve teçhizatlarına ve üçüncü şahıslara karşı verecekleri zararları karşılamak için Üçüncü Şahıslar Mali Mesuliyet Sigortası (netice zararları dahil) yaptıracaktır.
- b.** Sigorta poliçesinin içeriği, niteliği, limitleri, kapsamı, istisna uygulamaları vb. diğer hususlar HEAŞ Mali İşler Müdürlüğü-ile koordine edilecektir.

- c.** Koordineli olarak yaptırılan Üçüncü Şahıslar Mali Mesuliyet Sigorta Poliçesinin, HEAŞ Mali İşler Müdürlüğü onaylı bir sureti, apron araç plaka müracaat evrakı veya sigorta poliçesi gerektiren diğer müracaat evraklarına eklenecektir.
- d.** İstenen nitelikte sigorta poliçesi bulunmayan veya kurum ve kuruluşların araç ve teçhizatının hava tarafına girmesine/hizmet vermesine izin verilmez.
- e.** Üçüncü Şahıslar Mali Mesuliyet Sigortası her yıl yenilenerek, HEAŞ Mali İşler Müdürlüğü'ne sunulacaktır.

6.6.2 Sigorta Yaptırma İstisnaları

- a.** Aşağıda belirtilen kapsamlarda, Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Mesuliyet Sigortası (netice zararları dahil) yaptırma zorunluluğu aranmaz.

1. Hava tarafında araç bulunduran/bulunduracak olan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü, Gümrük Müdürlüğü, Meteoroloji Müdürlüğü vb. görev/hizmet yapan kamu kurumları, yapacakları hizmet nedeniyle Havalimanı tesislerine, hava araçlarına, hizmet araç ve teçhizatlarına ve üçüncü şahıslara karşı verebilecekleri zararların karşılanmasından sorumludur. Bu kapsamda sigorta yaptırılma zorunluluğu aranmaz.
2. Yerli ve yabancı devlet erkânının protokol esasları çerçevesinde karşılanması ve uğurlanması için hava tarafına girmesine yetkili makamlarca izin verilen araçlar için söz konusu sigortanın yaptırılma zorunluluğu aranmaz.
3. Meydan Otoritesi'nin iznini müteakiben Follow-me rehberliği ile münferit olarak hava tarafına giren araçlar ile hasta ve cenaze nakli vb. amaçlarla hava tarafına geçici giriş/çıkış yapması gereken araçlar için söz konusu sigortanın yaptırılma zorunluluğu aranmaz.
4. HEAŞ ile imzalanan Sözleşme, Şartname ve eklerinde sigorta konusunda yer alan esaslara uyulması kaydıyla, HEAŞ adına veya HEAŞ kontrolünde iş yapan müteahhitler (inşaat, teknik işletim, temizlik, güvenlik, personel servisi, sağlık gibi) ile havalimanında hizmet veren kuruluşların; havalimanı tesislerine, hava araçlarına, hizmet araç ve teçhizatlarına ve üçüncü şahıslara karşı verecekleri her türlü zarar ile bu hususlarda HEAŞ' a idari ve adli makamlarca rücu ettirilecek her türlü bedelin/tazminatın taraflarca nakden veya HEAŞ nezdinde mevcut olan ve HEAŞ tarafından uygun görülen, taraflarına ait teminattan veya diğer hak ve alacaklarından karşılanması ile söz konusu teminat tutarının azalması durumunda azalan teminatın HEAŞ' a verilmesiyle ilgili sözleşme ve/veya diğer dokümanlardaki süre ve buna ilişkin esaslar çerçevesinde olması gereken miktara çıkartacağını taahhüt etmesi halinde;
5. Söz konusu müteahhitlerin/kuruluşların hava tarafına girmesi gereken araçları ile havalimanında hizmet veren kuruluşlara yemek, bakım onarım, malzeme tedariki gibi hizmetleri vermek amacıyla hava tarafına girmesi gereken araçlar için söz konusu sigortanın yaptırılma zorunluluğu aranmaz.
6. HEAŞ tarafından uygun görülmesi kaydıyla, PAT Sahası Kullanma Süreç El Kitabı çerçevesinde yaptırmak zorunda olduğu Üçüncü Şahıslar Mali Mesuliyet Sigortası (netice zararları dahil) yaptıramayan kişi/kurum/kuruluşların yaptırmak zorunda oldukları sigorta miktarı kadar HEAŞ tarafından kabul edilebilen teminatı (banka teminat mektubu ve/veya diğer teminatlar) HEAŞ' a vermeleri halinde, söz konusu sigortanın ayrıca yaptırılma zorunluluğu aranmaz.

6.7 HAVA TARAFININ TEMİZLİĞİ

6.7.1 Genel Kurallar

- a.** Sabiha Gökçen Havalimanı hava tarafında görev yapan tüm personel FOD oluşturmamak için gerekli tedbirleri almaktan ve kaynağına/nedenine bakılmaksızın tespit ettiği FOD'yi almaktan ve alamayacağı türden (yağ, yakıt, geniş alana yayılmış FOD vb.) FOD oluşması durumunda HEAS'a bilgi vermekten sorumludur.
- b.** Hava tarafında görev yapan kurum ve kuruluşlar faaliyetleri esnasında ortaya çıkan yağ, yakıt vb. kimyasal atıklar için çevre mevzuatı doğrultusunda gerekli işlemleri yapacaklardır.
- c.** Havalimanının hava tarafında tahsis edilen bina, ofis, hangar, sundurma vb. alan ve çevrelerindeki temizlik uygulamalarından ilgili kurum veya kuruluşlar sorumludur.
- d.** Uçak park yerlerinin temizliğinden yer hizmetleri kuruluşu, dolum esnasında yakıt dökülmesi durumlarında ilgili bölgenin temizliğinden hizmet veren akaryakıt kuruluşu sorumludur.
- e.** Hava tarafında yabancı madde veya kirliliği belirleyen personel HEAS'a bildirmekten sorumludur.
- f.** Hizmet sırasında gerekli tedbirlerin alınmaması nedeniyle apronların kirletilmesi ve kirleten tarafından gerekli şekilde temizlenmemesi halinde, gerekli temizlik işlemleri HEAS tarafından yapılır/yaptırılır. Bu durumda temizlik ücreti ilgili firmadan tahsil edilir ve ayrıca cezai yaptırım uygulanır.
- g.** Hava tarafı dahilinde inşaat bakım onarım, tadilat amaçlı çalışmalarda FOD oluşturulması ve gerekli şekilde temizlenmemesi durumunda gerekli temizlik işlemleri HEAS tarafından yapılır/yaptırılır. Bu durumda temizlik ücreti ilgili firmadan tahsil edilir ve ayrıca cezai yaptırım uygulanır.

6.7.2 Yabancı Madde Kalıntısı (FOD) ve Temizliği

- a.** Sabiha Gökçen Havalimanı hava tarafında görev yapan tüm kurum ve kuruluşlar tüm personeli yabancı maddelerin uçaklara verecekleri zarar konusunda bilgilendirir ve uyarır.
- b.** Hava tarafı FOD temizliği Apron Yönetim Süreç El Kitabı doğrultusunda yapılacaktır. Bu kapsamda Havalimanı kullanıcıları aşağıda belirtilen kurallara uymakla/uygulamakla yükümlüdür:
 1. Hava aracının park yerlerine giriş/çıkışlarında ilgili yer hizmetleri görevlisi hazır bulunacaktır. Hava aracının park yerine girişinden önce ve çıkışından sonra FOD kontrolü yapılacaktır. Push back operasyonunu tamamladıktan sonra push-back aracının arkasından FOD kontrolü yaparak bölge terk edilecektir.
 2. Kargo apronu uçak park sahasında, yükleme/boşaltma işlemleri sırasında sandıklardan veya konteynerlerden dökülen/kopabilecek her türlü parça, park sahasını kullanan yer hizmetleri kuruluşu veya hava taşıyıcısı tarafından temizlenerek park sahası temiz olarak bırakılacaktır.
 3. Olumsuz meteorolojik şartlarda çöp poşetleri, bagajların üzerine örtülen naylonlar vb. serbest malzemelerin uçaklara tehlike oluşturmaması için gerekli tedbirleri almak ilgili kuruluşların sorumluluğundadır.
 4. Yer hizmeti kuruluşları, catering firmaları uçaktan çöp vb. malzemeleri çöp poşeti içerisinde ağız kapalı olarak, kapalı çöp taşıma araçları ile katı atık toplama ve ayrıştırma merkezine götürecektir.
 5. Katı atık toplama ve ayrıştırma merkezine götürülen çöpler çöp konteynerlerine konulacak ve açıkta çöp bırakılmayacaktır.
 6. Uçaklardan çıkan çöpler körük altlarında bulunan FOD kutularına atılmayacaktır. Bu kutulara sadece park yerlerinden toplanan küçük parçalar pul, civata vb. gibi elle toplanan FOD'ler konulacaktır.
 7. Havalimanı hava tarafında hizmet veren tüm kurum/kuruluşlar kendilerine tahsisli alanlar ile bina, tesis, ofis ve araç park alanlarını temiz tutacaklardır.

8. Hava tarafında hizmet araçları için dizayn edilmiş yıkama istasyonu haricinde yıkama işlemleri yapılması yasaktır.
9. Apron yüzeyine kimyevi madde, su veya sıvı boşaltılmayacak/dökülmeyecektir. Dökülmesi durumunda gerekli tedbirler alınarak ivedilikle Apron Yönetim Şefliğine haber verilecektir.
10. Bagaj etiketleri bagaj araçlarına yapıştırılmayacaktır.
11. Havalimanı sınırları içinde hava/kara tarafında yapılacak bakım/onarım çalışmalarında FOD oluşmaması için ilgili kurum ve kuruluşlar çalışmaya başlamadan önce tüm emniyet tedbirlerini alacaktır.
12. Uçak park sahasında yapılan her türlü bakım/onarım çalışmaları esnasında apron yüzeyine herhangi bir sıvının dökülmemesi ve apronun kirlenmemesi için gerekli önlemler alınacaktır.

6.8 HAVA TARAFI İNŞAAT, BAKIM/ONARIM ÇALIŞMALARI VE PROTOKOL USULLERİ

a. Sabiha Gökçen Havalimanı hava tarafında sahasında yapılacak tüm inşaat, bakım/onarım çalışmalarına ilişkin tüm başvurular HEAŞ Genel Müdürlüğüne yapılacak olup, HEAŞ Teknik Sistemler Müdürlüğü, Yapım İşleri ve Çevre Müdürlüğü veya ilişkili birim tarafından HEAŞ İşletme Müdürlüğü ile aşağıda bahsedilen şekilde koordine edilecektir;

1. Hava tarafında yapılacak her türlü inşaat, elektrik, elektronik, bilgi işlem, vb. işler; ilgili HEAŞ biriminin sorumluluğunda olacaktır.
2. Uçuş emniyetini etkileyecek acil müdahale gerektirecek bakım/onarım çalışmalarında ilgili birim doğrudan DHMİ Kule ile irtibata geçerek ve HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürü'nü bilgilendirerek çalışmaya başlayacaktır.
3. Hava tarafında yapılacak çalışma, dışarıdan hizmet alma şeklinde yapılacak ise;
 - i. İlgili HEAŞ birimi yapılacak çalışmaya ilişkin bilgileri, ihale aşamasından önce HEAŞ Apron Yönetim Şefliği'ne bildirecektir. Yapılacak çalışmaya ilişkin HEAŞ Apron Yönetim Şefliği tarafından ilgili HEAŞ biriminin koordinesinde hazırlanacak aşağıda maddeler halinde belirtilmiş hususları kapsayan ön protokol dokümanı ilgili ihale dosyası içinde yer alacak ve gerekiyor ise ön protokol ve/veya içeriğindeki hükümler yapılacak sözleşmeye konulacaktır.
 - ii. Dışarıdan hizmet alma şeklinde yapılacak işe ilişkin oluşturulacak risk analizleri, çalışmayı yaptıracak ilgili HEAŞ birimine ihale öncesinde sunulacaktır.
 - iii. Çalışmaya başlanmadan önce, emniyet ve güvenlik nedenleriyle ortaya çıkacak yeni durumlar ile ön protokolda yer alan hususlar değerlendirilerek nihai protokol oluşturulacaktır.
 - iv. HEAŞ Apron Yönetim Şefliği, çalışmayı yapacak şirket yetkilileri ve HEAŞ Teknik Sistemler Müdürlüğü ile Yapım İşleri ve Çevre Müdürlüğü'nün ilgili birim sorumlusunun katılımı ile çalışma başlamadan önce aşağıdaki konuları kapsayacak bir nihai protokol düzenleyecektir;
 - PAT Sahası genel kuralları,
 - Çalışma gün ve saatleri,
 - Çalışma alanı krokisi veya projesi,
 - Çalışma bölgesinde alınacak emniyet tedbirleri,
 - Çalışmayı gerçekleştirecek araçların hava tarafına sahasına giriş, çıkış ve park etme usulleri,
 - Çalışma alanına ulaşım güzergahı ve refakat usulleri,
 - NOTAM gerekliliği,
 - Çalışma bölgesinin temizliği,
 - Uçuş ve yer emniyetine ilişkin alınacak tedbirler,
 - Acil durumlarda yapılacak işlemler.

4. Nihai protokol iki nüsha olarak düzenlenecek, ıslak imzalı olarak Apron Yönetim Şefliği'ne ve yüklenici firmaya verilecektir. Protokole taraf birim/kurum/kuruluşlar ile elektronik posta ile paylaşılacaktır.
5. HEAŞ Apron Yönetim Şefliği, yapılacak çalışmalardan önce, çalışmalarla ilgili gerekli tüm bilgileri ve varsa protokolü HEAŞ İşletme Müdürlüğü ve HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürlüğü'ne, çalışma bölgesine bağlı olarak da DHMİ Kuleye bildirecektir.
6. Çalışma yapacak şirketlerin personeli ya da ilgili birimin personeli, doğabilecek tehlikeli durumlara ilişkin olarak çalışmayı yaptıran birim ya da üstlenici şirket yetkilileri tarafından bilgilendirileceklerdir.
7. Çalışma bitiminde HEAŞ Apron Yönetim Şefliği çalışılan bölgenin temizliğini ve kullanılabilirliğini kontrol edecektir.
8. HEAŞ Teknik Sistemler Müdürlüğü ve Yapım ve Çevre Müdürlüğü olağan planlamada oluşabilecek değişimler, ek maddeler, yapılacak işlerde oluşabilecek aksaklıklar, sebep-sonuç ilişkileri ile birlikte hazırlanacak yeni planlamayı HEAŞ Apron Yönetim Şefliği'ne bildirilecek ve HEAŞ Apron Yönetim Şefliği, daha önceden iletilen plan üzerinde gerekli değişiklikleri ek protokol yaparak belirtecektir.
9. Pist, apron ve taksi yollarında yapılacak çalışmalarda, çalışmayı gerçekleştirecek ilgili birim, Havacılık Bilgi Yönetimi Süreç El Kitabı'nda belirtilen esaslara uygun olarak NOTAM talebinde bulunacaktır.
10. HEAŞ Apron Yönetim Şefliği, park yerlerinde yapılacak çalışmalar sebebi ile park yerinin geçici olarak NOTAM ile kapatılması durumunda, HEAŞ Ramp Kule Şefliği'ne bilgi verecektir.
11. Hava tarafında yapılacak çalışmalarda, çalışmayı gerçekleştiren birim/kurum ve kuruluş PAT Sahası Kullanma Süreç El Kitabı'ndaki kural ve kaidelere uymakla yükümlüdür.
12. Hava tarafında yapılan inşaat, bakım ve onarım çalışmalarında ilgili çalışma yapan kurumlar bu süreç el kitabınının 6.6 maddesinde yer alan "Sigorta İşlemleri"ni uygulamaktan sorumludur.

6.9 HAVA TARAFI KAZALARI

6.9.1 Genel Hususlar

- a.** Hava tarafında meydana gelen araç/teçhizat kazalarında, kazayı inceleyip gerekli tespitleri yaparak kaza raporu düzenlemeye, HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürü yetkilidir. HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürü olayla ilgili evrakları ve düzenlediği kaza raporunu kazaya karışan kurum ya da kuruluşlara ve ilişkili diğer taraflara iletir.
- b.** Hava tarafında meydana gelen kazalarda, kazaya sebep olan aracı kullanan kişi veya olayla ilgili görgü tanığı, kazayı en kısa sürede HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürlüğü veya HEAŞ Apron Yönetim Şefliği'ne bildirmekle yükümlüdür.
- c.** HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürü kaza mahalline gelmeden, acil durum gerekleri (yaralı kurtarma, yangın önleme/söndürme vb.) dışında işlem yapılmaz.
- d.** Kazada yaralanma ve/veya ölüm olması durumunda, kazaya karışan kişi ya da kurumlar ve/veya görenler tarafından, kaza tahkik uygulamaları ve adli işlemlerin başlatılması/yürütülmesi için Havaalanı Emniyet Şube Müdürlüğü'ne de haber verilir.
- e.** Görevli Apron Yönetim Şefliği personeli öncelikle kaza yerinde gerekli emniyet tedbirlerini sağlarken durumu HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürü'ne ve gerekiyorsa DHMİ Kule ünitesine bildirir.
- f.** Sabiha Gökçen Havalimanı'nda görev yapan tüm kurum ve kuruluşlara ait araçların, hava tarafında yaptıkları kaza sonucu meydana gelecek zararlar, kusur durumuna göre, kazaya karışan kurum ve kuruluşlarca tazmin edilecektir.

g. Kazanın seyrüsefer hadisesi kapsamına girmesi durumunda HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürlüğü tarafından Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne ve/veya Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezine haber verilir.

6.9.2 Kazaya Karışan veya Kaza Mahallinde Bulunan Kişi/Kurumların Sorumlulukları

a. Apron trafiği için ek bir tehlike oluşturmayacak şekilde hemen durularak, trafik güvenliği için ışıklı işaret veya yansıtıcı (reflektör) koyulur ve gereken tedbirler alınır.

b. Apron trafiğini, can ve mal güvenliğini etkilemeyen, ölümlü, yaralanmalı veya hasarlı kazalarda, sorumluluğun belirlenmesine yarayacak iz ve deliller dahil, kaza yerindeki durum değiştirilmez.

c. Olayda taraf olanlar, Apron Yönetim Şefliği personeli tarafından istenen bilgi ve belgeleri verir.

d. Yaralılara ilk yardım ve acil müdahale yaptırmak maksadıyla kaza mahallinden ayrılma hali hariç, kaza mahalli terk edilmez.

e. Kazaya karışanların en geç üç saat içerisinde alkol muayenelerini yaptırmaları zorunludur.

f. Kaza sonucunda sürücünün ölmüş olması ya da teknik cihaza üfleyemeyecek kadar yaralanmış olması halinde sevk edildiği hastanede vücudundan kan, tükürük veya idrar gibi örnekler alınarak alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının Karayolları Trafik Kanunu'na göre tespit edilmesi sağlanır.

g. Hastaneye sevk edilen kazazede olması durumunda ilişkili kurum ve kuruluşlar kazazedeye refakat edecek personel görevlendirecektir.

6.9.3 Kaza Raporu

a. Kazanın bildirilmesine müteakip, HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürü tarafından gerekli inceleme ve değerlendirmeler yapıldıktan sonra "PAT Sahası Kaza Tespit Raporu" (EK-1) düzenlenir.

b. HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürü kazanın, 6.9.4.b maddesinde belirtilen kusurlardan kaynaklandığını tespit ettiğinde, Kaza Tespit Raporunda ilgili unsuru, asli kusurlu personeli ve/veya kusur durumlarını belirtecektir.

c. Kaza 6.9.4.b maddesinde belirtilen unsurların dışında bir sebepten kaynaklandıysa HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürü tüm evrakları hazırlayacak ve durumu değerlendirerek Kaza Tespit Raporunda kusur durumu bu değerlendirme doğrultusunda dolduracaktır.

6.9.4 Trafik Kazalarında Sürücü Kusurlarının Tespiti ve Asli Kusur Sayılan Haller

a. Kazaya karışanların kusur durumları; bu süreç el kitabında belirtilen kurallar, şartlar, hak ve yükümlülükler ile asli kusur sayılan haller dikkate alınarak belirlenir. Kaza mahallinde yapılan incelemeler sonunda tespit edilen iz ve delillerle ilave olarak kazaya karışanların olay hakkındaki ifadeleri ile varsa tanık ifadeleri de kusur durumunun tespitinde dikkate alınır.

b. Aşağıda sayılan hal ve hareketlerde bulunan sürücüler ile varsa kazaya sebebiyet veren diğer kişiler asli (esas) kusurlu sayılırlar.

1. HEAŞ tarafından verilen hizmete ilişkin talimatlara uyulmaması,
2. PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi olmadan araç kullanma,
3. PAT Sahası içerisinde trafik yönlendirme işaretleri ile trafik kurallarına riayet etmeme,
4. Arkadan çarpma,
5. Uçağa çarpma,
6. Doğrultu değiştirme manevralarını yanlış yapma,
7. Şerit ihlali yapma,
8. Geçiş önceliğine uymama,
9. Manevralarda düzenlenen genel şartlara uymama,
10. PAT Sahası içerisinde, zorunlu haller dışında park etme ve duraklama ve her durumda gerekli tedbirleri almama,

- 11.Park için ayrılmış yerlerde veya servis yolu dışında kurallara uygun olarak park edilmiş araçlara çarpma,
 - 12.PAT Sahası içerisinde belirlenen hız sınırlarına uymama,
 - 13.Alkol, uyuşturucu vb. keyif verici maddeler olarak araç kullanma,
 - 14.Yetkisiz araç teçhizat kullanma,
 - 15.Kaza esnasında, kazayla ilgili araç, teçhizat ve delillerin görevli Apron Yönetim Şefliği personeli gelmeden, olay mahallinden kaldırılması.
- c.** Yukarıda belirtilen kusurlar nedeni ile kaza yapanlar, asli kusurlu olarak kabul edilecek olmakla birlikte kusura neden olan diğer unsurlar değerlendirmeye alınacaktır.

6.10 DENETLEME VE KURAL İHLALİ DURUMUNDA YAPILACAK İŞLEMLER

a. Havalimanı hava tarafındaki faaliyetlerin ilgili mevzuata ve talimatlara uygun şekilde yapıldığı HEAŞ tarafından planlı veya plansız olarak denetlenir veya denettirilir. Denetleme veya operasyonel kontroller sonucunda emniyeti sağlamaya ilişkin gerekirse ek tedbirler alınır ve idari yaptırım uygulanır.

b. Havalimanında hizmetlerin yapılması/verilmesi esnasında havalimanının işletme düzenini bozan, hizmette aksamalara neden olan kusur ve eksiklikler ile HEAŞ tarafından yayınlanan işletme talimatlarına aykırı davranışlar için "Hizmet Sözleşmelerinde" ve/veya "Sabiha Gökçen Havalimanı Sivil Havaacılık Güvenliği ve Emniyet Yönetim Sistemi Kapsamında Uyulması Gereken Kurallar ve Cezai Müeyyideler" metninde yer alan yaptırımlar uygulanır.

c. Aşağıda belirtilen aykırı davranışları tespit edilen personelin daimi giriş kartı ve/veya apron araç kullanma belgesi, hiçbir yazılı ikaza lüzum kalmaksızın HEAŞ Apron Yönetim Şefliği personeline en az 1 hafta süreyle geri alınır ve gerekli tazeleme eğitimi almaları zorunludur. PAT Sahası Araç Kullanma belgesi, alıkonma tarihinden en az 1 hafta sonra tazeleme eğitiminden başarılı olmuş personele hafta içi mesai saatleri içerisinde geri verilir. 1 haftalık süre dolmuş ancak tazeleme eğitimi almamış personelin belgesi, tazeleme eğitiminden başarılı olduktan sonra geri verilir.

1. Hava tarafında araç kullanma belgesi olmadan araç kullanmak,
2. PAT Sahası Araç Kullanma Belgesinde belirtilen araçların dışında araç kullanmak,
3. Hareket halindeki hava aracının önünden ya da arkasından tehlikeli şekilde geçmek,
4. İzinsiz pist ve taksiyollarına girmek,
5. Hava tarafında meydana gelen kazalarda asli kusurlu olmak,
6. Hava tarafında alkol, uyuşturucu veya keyif verici maddeler olarak araç kullanmak.

d. PAT Sahası Kullanma Süreç El Kitabında belirtilen 6.10.c maddesi haricindeki genel kurallara aykırı kişisel davranışta bulunan veya hizmet aksamasına neden olan personelden araç sürücülerinin PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi, araç kullanmayanların daimi giriş kartı HEAŞ tarafından en az 3 gün süreyle geri alınır. Daimi giriş kartı "Apron Yönetim Süreç El Kitabı" eki olan "Hava Tarafı Kural İhlalleri Rapor Formu (EK-10)" düzenlenmesine müteakiben, PAT Sahası araç kullanma belgesi ise alıkonma tarihinden en az 3 gün sonra hafta içi mesai saatleri içerisinde geri verilir.

e. PAT Sahası Kullanma Süreç El Kitabında belirtilen 6.10.c maddesi haricinde kural ihlali yapan personelin tazeleme eğitimi alması gerekli görülür ise personelin tazeleme eğitimi alması sağlanır. PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi alıkonma süreci 6.10.c maddesinde tarif edildiği gibi uygulanır.

f. Hava tarafında alkol, uyuşturucu veya keyif verici maddeler olarak araç kullandığı tespit edilen personelin 30 gün süreyle Apron araç kullanma belgesine el konulur.

g. HEAŞ ücret tarifelerine göre, ceza tutanağı karşılığı ödeme HEAŞ Hasılat Şefliğine yapılır. İşlemler sonrasında daimi giriş kartı imza karşılığı iade edilir.

h. İhlallere ilişkin değerlendirmeler ve soruşturmalar kapsamında gerekirse ihlali yapan personelin daimi giriş kartının HEAŞ'a teslim edilmesi istenir.

i. Maddi cezai yaptırımların uygulanmasından önce HEAŞ tarafından uygun görülmesi halinde ilgili şirkete/personele yazılı olarak "Uyarı Cezası" da verilebilir. Uyarı cezalarında "Apron Yönetim Süreç El Kitabı" eki olan "Hava Tarafı Kural İhlalleri Rapor Formu (EK-10)" içindeki "Diğer" hanesi işaretlenip açıklama yapılarak işleme konur.

j. Hizmetin gereği olarak apronda araç, teçhizat ve malzeme konulacak mahalleri HEAŞ İşletme Müdürlüğü tespit eder. Kendilerine tahsis edilen mahallerin dışında yer işgal eden kişi ve kuruluşlar kendilerine verilen talimata müteakip motorlu araçlar derhal çekilerek, hareket ettirilen teçhizatlar ise en geç 1 (bir) saat içerisinde buldukları yerlerden kendilerine tahsisli yerlere kaldıracaktır. Teçhizat ve araç kaldırılmadığında, bunlar HEAŞ tarafından çekilir ve/veya çektirilir, bu işlemde doğacak zararlardan HEAŞ sorumlu olmaz. Çekilme işlemi ile ilgili masrafları ilgili şirket öder. Ayrıca HEAŞ Ücret Tarifelerine (işgaliye, araç, personel vb.) göre ücret tahakkuk ettirilir.

k. Kurallara aykırı kişisel davranışlarda buldukları için, bir takvim yılı içinde toplam olarak 3 defa veya yıl limiti olmaksızın toplam 5 defa Daimi Giriş kartı ve/veya PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi geri alınan personele bir daha Daimi Giriş Kartı ve/veya PAT Sahası Araç Kullanma Belgesi verilmez.

6.10.1 İtiraz Mercii

a. HEAŞ tarafından bu Süreç El Kitabı kapsamında yapılan işlemlere ilişkin ilk itiraz merci HEAŞ İşletme Müdürlüğüdür.

b. İtirazın devamı halinde, ikinci itiraz merci HEAŞ Genel Müdürlüğü'dür.

c. Yapılan itirazlar, itiraza ilişkin yapılan ön değerlendirme sonucunda, gerekirse HEAŞ İşletme Müdürlüğü, Nöbetçi Meydan Müdürlüğü ve itiraza ilişkin gerekli diğer birim veya kurumların katılımı ile oluşturulan bir komisyon tarafından incelenerek sonuçlandırılır.

6.11 OPERASYONEL KOMİTELER

a. Havalimanı komiteleri, operasyonlara ilişkin aksaklıklar, yeni uygulamalar ve emniyet tedbirlerinin paydaşlar tarafından birlikte değerlendirildiği ortak platformlardır. Komitelerin başkanlığı ve raportörlüğü HEAŞ tarafından yapılır. Komitelere ve ilişkili toplantılara, üye veya katılımcılar tarafından, gündemle ilişkili hazırlıklarla birlikte yetkin ve sorumlu personel ile katılım sağlanır.

b. Komite çalışmalarında değerlendirilen konulara ilişkin alınan kararlar ve/veya yapılan bildirimler doğrultusunda gerekli tedbirler ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından alınır.

6.11.1 Pist Emniyet Komitesi (Runway Safety Team)

a. Pist ihlallerinin veya PAT Sahasında hava aracı hareketleri kapsamında tespit edilen emniyete ilişkin konuların değerlendirildiği komitedir.

b. Komite toplantıları ihtiyaca binaen yapılacaktır.

c. Pist Emniyet Komitesine HEAŞ'in emniyet, operasyon ve teknik birimleri, yerleşik hava taşıyıcılarının pilotları, DHMİ Kule birimi, meteoroloji birimi, pilot dernekleri veya ilgili diğer operasyon temsilcileri katılım sağlar. Değerlendirilecek konulara göre kısıtlı katılımlı toplantı yapılabilir.

6.11.2 Ramp Emniyet Komitesi (Ramp Safety Team)

a. Apron emniyetine ilişkin tespit edilen konuların değerlendirildiği komitedir.

b. Ramp Emniyet Komitesi çalışmaları kapsamında genel olarak yer kazaları, apron kural ihalleri, operasyonel düzenlemelerin/uygulamaların geliştirilmesi, ramp faaliyetlerinde oluşan/oluşabilecek riskler, FOD yönetim programının uygulanması, apron denetim ve gözetimlerinin yapılması vb. konular değerlendirilecektir.

c. Komite toplantıları ihtiyaca binaen yapılacaktır.

d. Ramp Emniyet Komitesine HEAŞ'in emniyet, operasyon ve teknik birimleri, yerleşik havayolları, yer hizmetleri, akaryakıt kuruluşları, uçak bakım kuruluşları, terminal işleticisi, DHMİ Kule birimi ve ilgili diğer kurum temsilcileri katılım sağlar. Değerlendirilecek konulara göre kısıtlı katılımlı toplantı yapılabilir.

6.11.3 Paydaş Toplantıları

- a. Sabiha Gökçen Havalimanı'nda komite çalışmaları dışındaki konularda değerlendirmeler yapmak üzere paydaş toplantıları yapılır. Bu toplantılar rutin olmayıp ihtiyaç halinde gerekli görüldüğü hallerde yapılır.
- b. Paydaş toplantıları, paydaşlar tarafından yapılan öneriler ve/veya HEAŞ tarafından uygun olarak değerlendirilen konular kapsamında yapılır.
- c. Paydaş toplantıları, HEAŞ başkanlığında, değerlendirmeye esas konu ya da konular kapsamında ilgili kurum temsilcilerinin katılımı ile yapılır.

6.11.4 Meteorolojik Acil Durum Komitesi (MADKOM)

- a. Sabiha Gökçen Havalimanı'nda olağanüstü meteorolojik şartlarda "Meteorolojik Acil Durum Komitesi Çalışma Talimatı" kapsamında, Meteorolojik Acil Durum Komitesi toplantıları yapılır.

6.12 OPERASYONEL BÜLTENLER, TALİMATLAR VE BİLGİLENDİRME YAYINLARI

- a. Sabiha Gökçen Havalimanında özellikli operasyonel uygulamalar veya bu süreç el kitabında ifade edilen operasyonel uygulamaların yeniden düzenlenmesi ya da değişiklikleri Operasyon Bültenleri, Operasyonel Talimatlar ve Bilgi Notları ile yayınlanır.
- b. Operasyonel Talimatlar; PAT Sahası Kullanma Süreç El Kitabının bir parçası olup, tanımlanan özellikli operasyonların değişim sıklığı, revizyon, yayın ve bildirim kolaylığı vb. nedenlerden dolayı dokümanların yönetim etkinliğinin sağlanması için ayrı doküman olarak yayınlanır.
- c. Operasyon Bültenleri; PAT Sahası Kullanma Süreç El Kitabında, Operasyonel Talimatlarda değişiklik ve eklemeler veya geliştirilen yeni uygulamalara ilişkin usullerin duyurulması için yayınlanır.
- d. Genel uygulamaları kapsayan Operasyon Bültenleri ve Operasyonel Talimatları, HEAŞ Genel Müdürlüğü'ne ait www.sgairport.com adresli kurumsal internet adresinde yayınlanır. Bu yayınların güncel halini takip etmekten havalimanında faaliyette bulunan tüm kurumlar sorumludur.
- e. Bilgi Notları; PAT Sahasında operasyonel prosedürlerdeki geçici değişiklikler, yaşanan aksaklıklar, uygulanması gereken emniyet tedbirleri, farkındalığı geliştirecek uygulamalar vb. hususlara ilişkin bilgilendirmeler elektronik posta yoluyla yayınlanır.
- f. Operasyon Bültenleri, Operasyonel Talimatları ve Bilgi Notları HEAŞ İşletme Müdürlüğü tarafından hazırlanarak internet sitesi, yazışma, elektronik posta vb. yöntemlerle duyurulur. Hava tarafında faaliyet gösteren tüm kurumlar elektronik posta bildirimine esas e-posta adreslerini HEAŞ İşletme Müdürlüğü'ne bildireceklerdir.
- g. Sabiha Gökçen Havalimanında faaliyette bulunan tüm kurum ve kuruluşlar, HEAŞ tarafından bu kapsamda yapılan yayınları takip etmekten, ilgili tüm personeline tebliğ etmekten ve etkin olarak uygulanmasını sağlamaktan sorumludur.

6.13 OPERASYONEL USULLER

6.13.1 Kar ve Buzla Mücadele Operasyonları

- a. Havalimanı kar ve buzla mücadele çalışmaları Sabiha Gökçen Havalimanı Kar ve Buzla Mücadele Planı ve HEAŞ Kar ve Buzla Mücadele Süreç El Kitabı hükümleri doğrultusunda yapılır.
- b. Kar ve buzla mücadelede hizmete yönelik verilen talimatlar hava tarafında görevli kurum ve kuruluşlar tarafından ivedilikle yerine getirilecektir.
- c. Kurum ve kuruluşlar hava tarafında kendilerine tahsisli bina ve tesislerin önlerindeki kar ve buz temizliğinden sorumludur. Bu amaçla tuz/tuz içerikli solüsyon, üre vb. kaplamalı saha yüzeyine zarar verecek ve korozyona neden olabilecek kimyasal maddeler kullanılmayacaktır.
- d. Apronlarda kar ve buzla mücadele çalışmaları yapılırken hizmet araç ve teçhizatları düzensiz bırakılmayacak, tahsis edilmiş bölgelerde bulundurulacak, takoz ve uyarı kukaları park yerlerinde bırakılmayacaktır. Bırakılmış araç ve teçhizat ivedilikle kaldırılacaktır.
- e. Kar ve buzla mücadele araçları hava tarafındaki görevleri esnasında geçiş üstünlüğüne sahiptir. Yer hizmetleri araçları kar ve buzla mücadelede görevli araçlara yaklaşmayacaklardır.

f. Yer Hizmetleri kuruluşları kış döneminde hizmet vermekle yükümlü oldukları uçaklar için hizmetin gereği olan yeterli miktarda uçak de-icing aracı ve sıvısı, kar ve buzla mücadele araç ve sıvısı ve ilişkili personeli hazır bulunduracaktır.

g. Yer hizmeti kuruluşları, hava taşıyıcıları, terminal işleticileri gibi kuruluşlar kış şartlarında yolcu merdivenlerinin kar ve buzdan arındırılması ile birlikte yolcu ve çalışanların kaymaması için gerekli önlemleri almaktan sorumludur.

6.13.2 Uçak De-Icing/Anti-Icing Usulleri

a. Uçak de/anti-icing uygulama operasyonları www.sgairport.com adresinde verilen "Sabiha Gökçen Havalimanı De-Icing/Anti-Icing Usulleri Talimatı" ile LTFJ AIP'sinde belirtilen usuller kapsamında, uygulamanın ulusal ve uluslararası mevzuatına uygun şekilde yapılacaktır.

6.13.3 Genel Havaacılık Apronu ve Hangarı Kullanma Usulleri

a. GAV Apronunda yapılacak operasyonlar www.sgairport.com adresinde verilen "Sabiha Gökçen Havalimanı Genel Havaacılık Apronu ve Hangarı Kullanma Talimatı" ve LTFJ AIP'sinde belirtilen usuller kapsamında uygulanacaktır.

6.13.4 PAT Sahasında Hava Aracı Yıkama Usulleri

a. Hava aracı yıkama işlemleri ilgili havayolu/hizmet kuruluşu sorumluluğunda; çevre, sağlık ve güvenlik mevzuatlarına uygun gerekli emniyet tedbirleri alınarak yapılacaktır.

b. Hava aracı yıkama işlemleri HEAŞ Apron Yönetim Şefliği koordinesinde yapılacaktır. HEAŞ Apron Yönetim Şefliği gerekli bilgilendirmeleri yaptıktan sonra işlemin başlatılmasına izin verecektir.

c. İlgili kurum hava araçları yıkama işlemleri başlangıç ve bitimini HEAŞ Apron Yönetim Şefliğine bildirecektir. HEAŞ Apron Yönetim Şefliği, DHMİ Kuleye gerekli bilgileri aktaracaktır.

d. Hava aracı yıkama işlemleri aksi belirtilmedikçe 32 ile 405 numaralı park yerleri arasında drenaj kanalına yakın park yerlerinde yapılacaktır.

e. Yıkama işlemlerinin zeminde buzlanmaya neden olacağı koşulların olduğu süreçte hava aracı yıkama işlemi yapılmayacaktır.

f. Terminal önlerindeki uçak park alanlarında hava aracı yıkama işlemleri yapılmayacaktır. Bu işlem için HEAŞ A-OCC'ye (Havalimanı Operasyon Koordinasyon Merkezi) müracaat edilerek uygun park yeri tahsisini talep edeceklerdir.

g. Hava aracı yıkama işlemleri sırasında uçak park yerlerinin temizliğine dikkat edilecek, kesinlikle FOD oluşturulmayacaktır.

h. Yıkama işlemleri sonrasında FOD oluşmuş ise ilgili kurum park yerinin temizliğini yapacaktır. Park yerinin temizlenmemiş olduğu durumlarda temizlik işlemleri HEAŞ Apron Yönetim Şefliği tarafından koordine edilerek ilgili kuruma yaptırımı ile birlikte fatura edilecektir.

i. Hava aracı yıkama işlemleri sırasında apron zeminine zarar verecek temizlik maddeleri kullanılmayacaktır.

6.13.5 Hava Aracı Yakıt İkmal ve Emniyet Hizmetleri

a. Sabiha Gökçen Havalimanında hava aracı yakıt ikmal hizmetleri www.sgairport.com adresinde verilen "Sabiha Gökçen Havalimanı Hava Aracı Yakıt İkmal Hizmetleri Talimatı" kapsamında, yakıt ikmaline ilişkin tüm ulusal veya uluslararası mevzuat hükümlerine uygun olarak verilecektir.

b. Yakıt ikmal hizmetleri sürecinde, yakıt ikmal sorumlusu kurum, hava yolu taşıyıcısı ve diğer yer hizmet kuruluşları ilişkili mevzuatlar kapsamında tüm emniyet tedbirlerini almaktan sorumludur.

c. Yolcu alımı sırasında, yolcular hava aracı içindeyken ya da yolcu indirme sırasında, itfaiye aracı refakati olmadan yakıt ikmali yapılmayacaktır.

d. Hava aracına yakıt ikmali, yakıt hidrant sisteminin kullanımı, bakımı veya harici süreçlerde yakıt dökülmesi, sızması veya kaçağı olması halinde ilişkili kurum ve kuruluşlar tarafından mümkün olan tedbirler derhal alınarak itfaiye talep edilecek ve HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürlüğüne bilgi verilecektir.

e. Havalimanında yakıt ikmali yetkisine sahip tüm kurumlar, yakıt dökülmelerine müdahale için gerekli teçhizatı hazır bulunduracaktır. Bu kurumlar ihtiyaç duyulması halinde hizmet kapsamına bakılmaksızın yakıt dökülmesi/sızmasına ilişkin emniyet çalışmalarına destek verecektir.

f. Yakıt hidrant sistemi bulunan park yerlerinde hidrant sistemi ile yakıt ikmali yapılması esastır. Kullanılmadığı durumlarda yakıt tankerleri ile ikmal yapılabilir.

g. Yakıt hidrant sistemini işleten ve/veya kullanan kurumlar, yakıt hidrant sistemi ile ilişkili emniyet tedbirlerinin alınmasından, gerekli plan ve prosedürlerin hazırlanmasından, kullanıcı personelin yeterlilik ve eğitimlerinin sağlanmasından sorumludur.

6.13.6 Standart Pushback ve Towing Usulleri

a. Standart push-back ve towing operasyonları www.sgairport.com adresinde verilen "Sabiha Gökçen Havalimanı Standart Push-Back ve Towing Talimatı" ve LTFJ AIP'sinde yayınlanan usuller kapsamında uygulanacaktır.

b. Apronlar arası pist kat edişi gerektiren, taksiyolu kat edişi gerektiren veya apronlar içerisinde park yerleri arasında hareket gerektiren hava aracı towing talebi, HEAŞ A-OCC'ye (Havalimanı Operasyon Koordinasyon Merkezi) yapılacaktır. Towing işlemleri Follow-me rehberliğinde sürekli çift yönlü iletişim sağlanarak yapılacaktır.

6.13.7 Hava Aracı Motor Test Usulleri

a. Hava aracı motor test operasyonları www.sgairport.com adresinde verilen "Sabiha Gökçen Havalimanı Hava Aracı Motor Test Usulleri Talimatı" ve LTFJ AIP'sinde yayınlanan usuller kapsamında uygulanacaktır.

b. Park yerlerinde veya hangarlar bölgesinde idle takatte motor çalıştırılması bu talimat kapsamında yapılacaktır.

6.13.8 Follow-Me (Rehberlik) Hizmeti

a. Follow-me hizmeti; hava tarafında hava araçlarının geliş/gidiş ve towing işlemleri ile hava tarafına geçici olarak giren araçlara verilen rehberlik ve refakat hizmetidir. Bu hizmeti alanlar, hizmet esnasında Follow-me aracının ışık, işaret vb. yönlendirmelerine ve görevli personelin talimatlarına uymakla yükümlüdür.

b. Aksi belirtilmedikçe yabancı tescilli tüm hava araçlarına Follow-me hizmeti verilir.

c. Türk tescilli hava araçları için Follow-me hizmeti isteğe bağlı olarak verilir.

d. Düşük görüş şartlarındaki kalkışlar kapsamında Follow-me hizmetleri www.sgairport.com adresinde verilen "Sabiha Gökçen Havalimanı Düşük Görüş Kalkış Usulleri Talimatı" kapsamında verilir.

e. Operasyonel durumlar nedeniyle gerekmesi veya talep edilmesi halinde tüm hava araçlarına Follow-me hizmeti verilir.

f. Hava araçlarına verilen Follow-me hizmetlerinde Follow-Me Hizmet Formu düzenlenme şartı aranmaz. Verilen hizmet ile ilgili bilgiler Haslat Şefliği'ne iletilir.

g. Park yerindeki uçağın herhangi bir sebeple, bulunduğu aprondan başka bir aprona taksi yaparak geçme talebinde, uçağa, talep edildiği ve/veya meydan otoritesi tarafından gerekli görüldüğü hallerde Follow-me hizmeti verilir. Talep karşılığı verilen Follow-me hizmetinden ücret alınır ancak meydan otoritesi tarafından gerekli görülmesi halinde verilen hizmetin ücretlendirilmesi meydan otoritesinin uhdesindedir. Bu durumda uçağın bulunduğu pozisyon, gideceği apron, park yeri ve güzergâh bilgileri Hava Seyrüsefer Müdürlüğü (DHMİ Kule) tarafından Apron Yönetim Şefliği personeline verilir, DHMİ Kule talimatları doğrultusunda hareket edilir.

h. Follow-me hizmeti HEAŞ Follow-me araçları tarafından verilir. Bunun dışında HEAŞ tarafından belirlenen bölge ve işlemlerle sınırlı olmak üzere operasyonun emniyeti için gerekmesi halinde yer hizmeti kuruluşları refakat hizmeti için görevlendirilebilir.

i. Refakat hizmetinde HEAŞ tarafından belirlenen araç, teçhizat, personel ve eğitim standartlarının karşılanması sağlanır.

j. Hava tarafına, geçici apron plakası tahsis edilerek giriş/çıkış yapacak tüm araçlara, Follow-me hizmeti verilir.

k. Araçlara verilecek rehberlik/refakat hizmetlerinde Follow-me aracı aynı anda en fazla iki araca hizmet verebilecektir. Refakat hizmeti verilecek güzergahta taksiyolu kat edişi mevcut ise sadece bir araca hizmet verilecektir.

l. Hava tarafına geçici apron plakasıyla giriş yapan aracın birden fazla noktada hizmet vermesi durumunda her bir varış noktası için Follow-Me Hizmet Formu düzenlenir.

m. HEAŞ tarafından, hava tarafında yaptırılacak inşaat, bakım ve onarım çalışmaları için hava tarafına giriş/çıkış yapacak dışarıdan hizmet satın alınan kurumlara ait araçlara verilecek Follow-me hizmetlerine ilişkin usuller, ilişkili hava tarafı çalışma protokolü ile HEAŞ tarafından belirlenir. HEAŞ kontrolündeki uzun süreli inşaat bakım onarım işleri nedeniyle Sabiha Gökçen Havalimanında yerleşik faaliyet gösteren kuruluşlar tarafından talep edilmesi halinde HEAŞ tarafından belirlenen araç, teçhizat, personel ve eğitim standartlarını karşılaması ve manevra sahası dışında bir bölgeyle sınırlı olması kaydıyla kendi araçlarına refakat hizmeti yetkisi verilebilir.

n. Apron Yönetim Süreç El Kitabı eki olan "Follow-me Hizmet Formu (EK-9)", towing işlemleri ve araç refakat hizmetleri tamamlandığında, görevli Apron Yönetim Şefliği personeli tarafından doldurularak ilgili firma yetkilisinin imzasına müteakip HEAŞ Hasılat Şefliğine iletilir.

o. PAT Sahasına geçici giriş/çıkış yaparak uğurlama/karşılama vb. operasyonlara katılan kamu kurum ve kuruluşları ile itfaiye, cenaze, ambulans ve HEAŞ tarafından uygun görülen araçlara veya HEAŞ ücret tarifesinde belirtilen araçlara Follow-me hizmeti ücretsiz verilir.

6.13.9 Hava Aracı Park Etme Usulleri

a. Havalimanımıza gelen tüm hava araçlarına park yeri tahsisi ve ilişkili koordinasyon, HEAŞ Ramp Kule Şefliği tarafından, yayınlanmış standart park yeri özelliklerine uygun şekilde yapılır.

b. Oversize parklandırma, standart park yeri dışında parklandırma vb. özel parklandırma gerektiren durumlarda HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürlüğü koordinasyonunda parklandırma yapılacaktır.

c. Uçakların, park yerlerinin değiştirilmesi gerektiği durumlarda, park etmiş uçaklar HEAŞ Nöbetçi Meydan Müdürlüğü ve HEAŞ A-OCC (Havalimanı Operasyon Koordinasyon Merkezi) koordinasyonunda başka bir park yerine çektilerilecektir.

d. Uçaklar, VDGS (Görsel Parklandırma Kılavuzluk Sistemi) olan uçak park yerlerine bu sistem ile park edeceklerdir. VDGS sistemi olmayan veya faal olmayan uçak park yerine, görevli yer hizmetleri kuruluşunun yetkilendirilmiş personeli tarafından marshalling hizmeti verilerek park ettirilir. Park ettirme işlemi, gerekli emniyet tedbirleri hizmet veren yer hizmeti kuruluşu tarafından alınarak, uçak tipine uygun durma noktalarında uluslararası standart işaretler kullanılarak yapılır.

e. VGDS tesis edilen uçak park yerlerinde, bu sistemin faal olmaması durumunda, park yerini kullanacak uçaklara karşılama (marshalling) hizmeti için, köprü operatörü ilgili yer hizmetleri görevlilerine sistemin gayri faal olduğunu bildirir. Uçaklar, ilgili yer hizmeti kuruluşu personeli tarafından uçak tipine uygun durma noktalarında parklandırılır.

f. Uçakların park yerinden çıkışlarında yeterli sayıda ilgili yer hizmetleri görevlisi hazır bulunacaktır.

g. Uçak park sahasında takoz, kuka vb. malzeme bırakılmayacaktır.

h. Uçak karşılamada görevli personel standart flama veya ışıklı, ışısız marshalling ekipmanlarını kullanacaktır.

i. Tüm park yerlerine park edecek hava araçları rehber çizgileri takip ederek park edecek ve standart pushback usulleri kullanılarak park yerinden çıkacaklardır.

j. Hava araçları motorlarını/pervanelerini/pallerini durdurup gerekli emniyet tedbirleri alınmadan, görevli personel, teçhizat veya yolcu hava aracına yaklaştırılmayacaktır.

6.13.10 Hangarlar Bölgesi Operasyon Usulleri

a. Kargo Apronu ve Hangarlar bölgesindeki uygulama operasyonları www.sgairport.com adresinde verilen "Hangarlar Bölgesi Operasyon Talimatı" belirtilen usuller kapsamında yapılacaktır.

6.13.11 Düşük Görüş Kalkış Usulleri

a. Düşük görüş şartlarındaki kalkış usulleri www.sgairport.com adresinde verilen "Sabiha Gökçen Havalimanı Düşük Görüş Kalkış Usulleri Talimatı" kapsamında yapılır.

7. EKLER**EK-1 PAT SAHALARI KAZA TESPİT RAPORU**

SABİHA GÖKÇEN ULUSLARARASI HAVALİMANI				
PAT SAHA KAZA TESPİT RAPORU				
1. Kaza Mahali:		2. Kaza Tarih ve Saati:/...../20..... :		
3. Kaza Türü	Araç-Araç ☐	Araç-Uçak ☐	Araç-Tesis ☐	Araç-İnsan ☐
4. Kazaya Karışan Araç ve Sürücüsü	1. Araç	2. Araç	3. Araç	
Sürücü Adı/Soyadı				
Ehliyet Cinsi ve Nosu				
Çalıştığı Şirketin Adı				
Şirkette Çalıştığı Bölüm				
Araç Apron Plaka No				
Araç Plaka No				
5. Kazaya Sebep Olan Unsurlar ve Kusur Durumu:				
6. Ekler	Adet		Adet	
Kaza Krokisi		Apron Araç Kullanma Belgesi Fotokopisi		
İfade Tutanağı		Sürücü Belgesi Fotokopisi		
Alkol Muayene Raporu		Meteorolojik Rapor		
Daimi/Geçici Giriş Kartı Fotokopisi		Fotoğraf		
7. Kazanın Açıklaması:				
8. Hasarlar	1. Araç	2. Araç	3. Araç	
9. Rapor Tanzimi				
Tanzim Tarihi		Tanzim Edenin Adı/Soyadı		
Görevi		İmzası		

Form No: 05.APR.02-03

EK-2 DAİMİ APRON PLAKASI BAŞVURU FORMU

SABİHA GÖKÇEN ULUSLARARASI HAVALİMANI			
DAİMİ APRON PLAKASI BAŞVURU FORMU			
Sabiha Gökçen Havalimanı hava tarafı içerisinde kullanılmak üzere apron plakası talep ettiğimiz bu aracın HEAŞ PAT Saha Kullanma Süreç El Kitabı hükümlerine uygun olarak kurumumuz sorumluluğunda kullanılacağını taahhüt ederiz.			
APRON PLAKASI TALEP EDEN KURUM/KURULUŞ YETKİLİSİNİN			
Adı Soyadı	Kurum / Kuruluşu	Unvanı	İmzası
APRON PLAKASI TALEP EDİLEN ARACIN			
Cinsi			
Markası			
Modeli			
Model Yılı			
Motor No			
Şase No			
Trafik Tescil Plakası (Varsa)			
Kullanım Amacı			
Plaka Türü			
Ücret Sınıfı			
HEAŞ KOORDİNASYON			
Güvenlik Koordinasyon <i>Siyah Plaka Uygunluğu</i>			
Sigorta Koordinasyon			
Tahsilat Koordinasyon			
ONAY			
(Trafik tescilli araçlar için)			
HEAŞ İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	EMNİYET ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ	
...../...../20..../...../20..../...../20....	

Form No: 05.APR.03-03

8. DEĞİŞİKLİK TABLOSU

Rev. No	Tarih	Değişiklik İçeriği
ORJ	06.01.2009	İlk Yayın
REV.1		
REV.2	13.03.2018	Tümüyle Revizyon
REV.3	08.04.2020	Tümüyle Revizyon
REV.4	28.02.2023	Tümüyle Revizyon